

№. 8° 141

Средженат

Протыка

са Сербов

на лето

1873.

Z nakladom Maćicy Serbskeje.

W kommissiji J. E. Smolerja.

W tutym 1875 lécze po Khrystuſu, kotrež 365 dnjów wopſchija, liczi ſo:

wot ſtworjenja ſwěta	5824,	wot ſažoženja budyſtſeho tačantſtwa	655,
wot wuſtajeńja julianskeje protyži	1920,	wot ſpoczatka reformazije	358,
wot czerpjenja a horjeſtacja Khrystuſoweho	1842,	wot naroda krala Alberta	43,
wot ſpoczatka ſchwejcijanſtwa w Eſerbach	855,	wot ſažoženja macjiży ſerbskeje	28.

Zbrkwinſke lětne ſnamjenja.

W porjedbenej Rehorjowej protyży		W starej julianskej protyży.
XIV	ſkota licžba	XIV
XXIII	epakty	IV
VIII	wobwod ſlónza	VIII
III	romſke danſte cžiſto	III
C	piſmit njedželſti	E
28 měrza.	jutrownicžta	13. haperl.
26. njedzele po ſwj. trojiży do 1. abw. 25.		

Hačž runje ſahe nieſamjerſnje, dha je tola lěpje, ſo ſo ſahe wopſhje.
Mało ſaba a mało rhybow budže. Deſchčizka doſeč ſmějemy, ale žanu wulku wodu.

Šchtyri lětne czaſy.

Šapoczatk nalěcža: 21. měrza rano 1 hodž. 9 min.
" lěcža: 21. junija weczor 9 hodž. 40 min.
" naſymy: 25. ſeptembra pop. 12 hodž. 14 min.
" ſhmy: 22. decembra rano 6 hodž. 20 min.

Šacznice ſlónčžka a měſacžka.

W l. 1875 ſo ſlónčžto dwaj tróčž ſacžmi; měſacžł pał ſo ſ žyła njeſacžmi. Přenje ſacžnicže ſlónčžka je totalne a ſměje ſo 5. haperleje rano w 4 h. 56 m. Wibječž budže ſo jenož w połouſkej Afrizy, w Oſtindiiſtej a w Šhineſiſtej. Druhe ſacžnicže ſlónžka ſměje ſo 29. ſeptembra dopoſnja w 10 hodž. 59 min. a budže widžene jenož w Africh, na atlantſkim morju, w wječjernej Arabiſkej, w narantſkej Ameriży, w wječjernej Europiſkej. Pola naſ wone ſ widženjn njeje.

Šchtyri kwatembrj.

W porjedbenej Rehorjowej a w starej julianskej protyży.		
17. februara	{ Reminiſcere ſwj. trojiży ſchžja Łuzije }	5. měrza.
19. meje		4. junija.
15. ſeptembra		17. ſeptembra.
15. decembra		17. decembra.

Jutrowna tabella.

1876: 16. haperleje (pſch. I.)	1880: 28. měrza (pſch. I.)
1877: 1. haperleje.	1881: 17. haperleje.
1878: 21. haperleje.	1882: 9. haperleje.
1879: 13. haperleje.	1883: 25. měrza.

W l. 1875 ſnježi Jupiter (4).

Štolětna protyža praji, ſo ſu te lěta, w kotrychž Jupiter ſnježi, dobre a plódnje a bóle mokre, džiłi ſuche. Nalěto je hačž do meje ſhmyne a mokre; tola pał tež cžopliſke wjedro naſtanje.

Lěcžo ſměje pſchi ſpoczatlił wofre a ſhmyne wjedro; na to rjanų cžoply cžaſ naſtanje, hđžež wjele hrimanjow ſmějemy; pſchi kónzu je jara horžo a ſucho. Želi ſo je w lěcžu jara cžoplo, ſchtož ſa 28 lět jedyn ras ſo ſtanje, dha doſtanje žito wyſoko pkačžiſnu. Cžopke a ſuche lěcžo pał naſtanje, hđž je w februaru abo w měrzu w haperleji abo w meji ſacžnicže ſlónčžka bylo.

Naſhmy je jara deſchčžkojta.

Šhmy ſo ſ mjerſnjenjom a ſo ſněhom ſapoczujne; na to budže cžopliſcho, pał jara wěſikojta.

Šchtož nalětnų ſhmy naſtupa, dha jecžmjen ſo derje radži, jeli ſo ſuche lěcžo njeje. Runje tał narofce wjele ſhmy a wotawų, wjele tała a runtliży. Wofų, hróch, johtų a len ſo pał njeradža.

Naſhmy ſhmy može rjane žně dacž, žně pał ſu tſi njedzele poſbžiſcho, džiłi druhe lěta, dokelž wſcho bóle pomatu roſce a ſrawi.

12 njebjefſte ſnamjenja.

 boran,	 law,	 tſelnit,
 bht,	 knežna,	 koforóžł,
 dwójnikaj,	 maha,	 módnų muž
 rał,	 ſchkorplion,	 rybye.

Abbreviatury abo pſchikrótschenja ſłowow.

○ ſlónčžto,	ſſh. p. ſſhadjenje popoſnju.
∪ měſacžł,	ſſh. d. ſſhadjenje dopoſnja.
☾ Połny měſacžł,	ſh. p. ſhwanje popoſnju.
☾ Poſleni bértlił,	ſh. d. ſhwanje dopoſnja.
☾ Młody měſacžł,	hod. hodžina.
☾ Přent bértlił,	min. minuta.
	* ſtótnje wkił.

1875. Januar,

wulki róžk,
ma 31 dnjow.

Meščackłowe
pšcheměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyła.

Hermanki
a
stótne wifl.

Lyozjenje a dnj.	Porjedžena protyła		Stara juliansta	☉			☽
	evangelsta.	katholsta.	December.	sthab. h. m.	skhom. h. m.	Mješčackł inamjenja	stb. tš. h. m.
Text dop.: Jana 4, 34-36; pop.: Romf. 8, 24-28.							
1 pjatt 2 šobot.	Nowe lěto Matčarja	Nowe lěto Matarija	20 Ignaca 21 Juliany	8 5 4 2 8 5 4 3	2 3		1 47 2 59
1. tydžen. Text dop.: Luf. 12, 16-21; pop.: Tit. 3, 4-7.							
3 njedž. 4 póněž. 5 wut. 6 šrjeda 7 šchtw. 8 pjatt 9 šobot.	Mjedž p. n. l. Balzarja. Simeona. Tšjoch kral. Juliany Erharda Zacharja	njedž p. n. l. Lita Telesfora Swj. 3 kral. Božidara Severina Juliana	22 4. adventa 23 Dagoberta 24 Had. a Jěv. 25 Boži džen. 26 Sěčpana 27 Bož. mać. 28 20,000 m.	8 5 4 4 8 5 4 5 8 4 4 7 8 4 4 8 8 4 4 9 8 3 4 10 8 3 4 11	4 5 7 8 9 10 11		4 11 5 25 6 37 7 42 8 43 9 56
2. tydžen. Text dop.: Matthy. 3, 13-17; pop.: Gal. 3, 23-29.							
10 njedž. 11 póněž. 12 wut. 13 šrjeda 14 šchtw. 15 pjatt 16 šobot.	1. n. p. 3 kral. Moysije Reinholda Hilarija Felixa Bohuwěra Erdmuthy	1. nj. p. 3 fr. Hygiena Arkadija Leontija Hitarija Pawola Marcella	29 n. p. hodž. 30 Anastasija 31 Sylwestra 1 Nowe lěto 2 Manilije 3 70 jap. 4 Theofanta	8 3 4 13 8 2 4 14 8 2 4 16 8 1 4 17 8 0 4 19 7 59 4 20 7 58 4 22	4 14 16 17 19 20 22		7 19 8 42 10 4 11 26 12 27 13 50 14 17
3. tydžen. Text dop.: Matthy. 4, 1-12; pop.: Romf. 12, 1-6.							
17 njedž. 18 póněž. 19 wut. 20 šrjeda 21 šchtw. 22 pjatt 23 šobot.	2. nj. p. 3 kral Felicity Prissi Fab. a Seb. Hañže Vincenz. Charity	2. nj. p. 3 fr. Pětr stow. Kr. Kamuta Fabiana a B. Hañže Vincenca Marije slub.	5 nj. p. n. l. 6 Troč kr. 7 Jan. krćen. 8 Jurija kr. 9 Polmut. 10 Reh. Naz. 11 Theodosia	7 58 4 23 7 57 4 24 7 56 4 26 7 55 4 28 7 54 4 29 7 53 4 31 7 52 4 33	4 24 26 28 29 31 33		3 46 5 14 6 32 7 34 8 45 9 14 10 37
4. tydžen. Text dop.: Jana 2, 23-25; pop.: 1. Kor. 9, 24-27.							
24 njedž. 25 póněž. 26 wut. 27 šrjeda 28 šchtw. 29 pjatt 30 šobot.	Septnages. Paw. wobr. Polykarpa Jana šchryš. Karoliny Theob. Adelg.	Septnages. Paw. wobr. Polykarpa Jana šchryš. Cyrilla Franca Cal. Martiny	12 1. n. p. 3 kr. 13 Hermila 14 Zacheja 15 Paw. Th. 16 Marcella 17 Antona 18 Athanasia	7 51 4 35 7 49 4 36 7 48 4 38 7 47 4 40 7 46 4 42 7 45 4 43 7 44 4 45	35 36 38 40 42 43 45		7 55 9 9 10 20 11 31 12 42 13 49 14 45
5. tydžen. Text dop.: Jana 4, 5-15; pop.: 2. Kor. 11, 21-31.							
31 njedž.	Sexagesima	Sexagesima	19 2. nj. p. 3 kr.	7 43	4 47		3 8

☉ Mědny
měš. 7. jan.
wječor 8hodž.
58 min. pšči-
nješe šymu a
šněh.

☾ Prěni
běrtl. 14. jan.
wječ. 10hodž.
12 minut. ma
šymne dnj.

☉ Połny
měš. 21. jan.
wječ. 6 hodž.
30 min. počaže
na šněh a
wětr.

☾ Połłeni
běrtl. 29. jan.
pop. 1 hodž.
23 min. može
czopliše wje-
dro pšchinjesč.

Stolětna
prstyła.

Wot 2. hač do
4. šrěnja šy-
ma; 6. šněh;
7. hač do 13.
wětr a šněh;
14. wulki šněh;
16. wětr a šrě-
nja šyma; 22.
a 23. wětr a
šněh, 24. a 25.
jašne njebo;
26. jara wulka
šyma; 29. a
30. wulki šněh;
31. wulka šy-
ma.

1. Lipst.*
5. Bart
lane wifl.
6. Mješwa-
čžibfo.*

11. Rinsbórt.*
13. Minakaf.*
25. Łukow.*
30. Dudyščin*

NB. Dolež šo
hermanki pšče-
pokožuja, dža
šu smólki
možne.

Šnamjeschlo
* rěta stótne
wifl; šn. 7 pat
hermant a stótne
wifl. Šžež ni-
czo pšchistajene
njeje, tam je je-
nož hermant.

Wapomnjenja
hódne dnj.

1. Nowe lěto.
2. Landtag.
6. Tšjoch
kralow.
20. Fabiana a
Sebastiana.
22. Vincenza.
25. Pawola
wobrocjenje
abo ptaczi
kwaš.

1875. Měrz,

nalětnif,

ma 31 dnjow.

Měřakcłowe
přheměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Germanfki
a
řtótne wtki.

Tydjenje a dny.	Porjedjena protyka		Stara julianska Februar.	☉		Měřakcłowe inumenja	☾
	evangelska.	katholska.		řřhad. h. m.	řřhom. h. m.		
1 pøndž.	Albina	Albina	17 Theodora	6 48	5 38		3 15
2 wut.	Amalije	Simplicija	18 Lea jap.	6 46	5 40		4 17
3 řrjeda	Kunigundy	Kunigundy	19 Archippa	6 44	5 42		5 7
4 řřtw.	Hadriana	Adriana	20 Lea Kat.	6 41	5 44		5 44
5 pjatk	Vjedriřa	Vjedriřa	21 Timotheja	6 39	5 45		6 11
6 řobot.	Fridolina	Fridolina	22 Eugena	6 37	5 46		6 31

10. tydjen. Text dop.: Jana 11, 34—46; pop.: Romřf. 5, 1—6.

7 njedž.	Čatare ☾	4. n. pōsta	23 Estomihi	6 35	5 48		řřh. p.
8 pøndž.	Filemon	Filemona	24 Hłowy Jan	6 33	5 50		6 48
9 wut.	Rebekki	Franciska	25 Namak. J.	6 31	5 52		8 16
10 řrjeda	Alexandra	Anastastije	26 Tarasija	6 29	5 54		9 45
11 řřtw.	Rořiny	Eulogia	27 Porfora	6 26	5 55		11 16
12 pjatk	Rehorja	Reh. wulk.	28 Prokopa	6 24	5 57		řřh. d.
13 řobot.	Salomona	Nicefora	1 mēřca	6 22	5 59		0 47

11. tydjen. Text dop.: Jana 11, 47—57; pop.: Romřf. 8, 31—39.

14 njedž.	Judica ☾	5. n. pōsta	2 Quadrag.	6 19	6 1		2 12
15 pøndž.	Řhryřt.	Pongina	3 Eutropija	6 17	6 2		3 24
16 wut.	Henrietty	Heriberta	4 Adriana	6 15	6 3		4 17
17 řrjeda	Herty	Patricija	5 Kwatemb.	6 13	6 5		4 55
18 řřtw.	Anselma	Chrilla	6 42 martr.	6 11	6 7		5 21
19 pjatk	Josefa	Žozefa	7 Theofilak.	6 9	6 9		5 39
20 řobot.	Joachima	Joachima	8 Kapita	6 6	6 10		5 53

12. tydjen. Text dop.: Jana 12, 1—13; pop.: Philipp. 2, 5—11.

21 njedž.	Balsmarum	Wowoneřka	9 2. nj. pōsta	6 4	6 12		6 5
22 pøndž.	Kasimir.	Oktaviana	10 Kodrata w.	6 2	6 14		řřh. p.
23 wut.	Eberh.	Wiktorije	11 Sofronija	5 59	6 15		8 10
24 řrjeda	Gabriela	Simeona	12 Theofana	5 57	6 17		9 22
25 řřtw.	Seleny řřtw.	Zełeny řřtw.	13 Nicefora	5 54	6 19		10 35
26 pjatk	Čizhi pjatk	Wulki pjatk	14 Agapija	5 52	6 21		11 48
27 řobot.	Muperta	Ludgera	15 Sabina	5 50	6 22		řřh. d.

13. tydjen. Text dop.: Matthy. 28, 1—10; pop.: 1 Pětra 1, 3—8.

28 njedž.	1. řřw. jutř.	1. řř. dž. jutř.	16 3. nj. pōsta	5 48	6 23		1 0
29 pøndž.	2. řřw. jutř.	2. řř. dž. jutř.	17 Aleksija	5 46	6 25		2 6
30 wut.	Guida	Kwirina	18 Cyr. wulk.	5 44	6 27		3 0
31 řrjeda	Detlewa	Balbiny	19 Josefa	5 42	6 28		3 42

☉ Měřakcłowe
měř. 7. měřza
wječ. 9 hodž.
10 min. přři-
njeře wobřta-
ne wjedro.

☾ Přěni
běřti. 14. měřz
pop. 1 hodž.
55 minut. ma
deřčej a wětr.

☉ Potny
měř. 22. měřza
rano 0 hodž.
41 min. pořaje
na řřmju a
hroině wjedro.

☾ Pořłeni
běřti. 30. měřz.
rano 5 hodž.
14 min. može
řřanj eřař
přřinjeřej.

**Stolětna
protyka.**

Wot 1. do 5.
deřčej a řřněh;
5. a 6. řřlōncž-
ne wjedro; 7.
do 9. deřčej;
11. řřněh; 13.
a 14. řřenje
ale mjeřřnje-
nje; 15. řřněh;
16. do 18. řř-
ma; 19. a 20.
wjele řřněha;
21. do 24. a
hač do řřnža
deřčej a mo-
tre wjedro.

1. Ğalřřtw.†
2. Ğyřmatk.†
3. Ğahan†
4. Ğřtanfnow.†
5. 2. Ğart.*
6. Ğas.†
7. Ğuřłand.†
8. 3. Ğeřřwacž.*
9. Ğořřpōřf.*
10. Ğrořřyn.†
11. 5. Ğtyřkomor.*
12. 6. Ğeřřkořřin
13. 8. Ğiřłkořřyřž.*
14. Ğrađž. řř. m.
15. Ğnbž.†
16. Ğyřřbař.†
17. Ğrabiny.†
18. 10. Ğřnakař.*
19. Ğemř.†
20. 13. Ğubnjow.*
21. 15. Ğubij.*
22. Ğořřejniza.*
23. Ğořřłint.†
24. Ğořřkow.†
25. Ğuřřakow.†
26. 16. Ğařřyn.†
27. 17. Ğořřjaryř†
28. Ğiřn.†
29. 18. Ğhorjeřej.*
30. Ğamjeřž.*
31. 19. Ğř. Ğarbn.
32. 20. Ğubnyřřin.
33. Ğutow.*
34. Ğřřrand.*
35. Ğřřbule.†
36. 22. Ğubnyřřin.*
37. Ğulow.†
38. Ğulow.*
39. Ğuborař.*
40. Ğřřrand.
41. 23. Ğarřčej.†
42. Ğilow.
43. 30. Ğeřřera-
řřow.
44. Ğeřřej.†

1875. Gaperleja,

jutrownik,
ma 30 dnjow.

Měščackowe
přeheměnjense.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Germański
a
šćotne wiski.

Tydženje a dny	Porjedžena protyka		Stara julianska Měrz.	☉		Měsće inamjenja	☾	
	evangeliska.	katholiska.		šřab. h. m.	řřow. h. m.		řřh. řř. h. m.	
1 řřtw.	Theodory	Huga	20 Sabbasa	5 39	6 30		řřh.	4 12
2 pjatk	Rořimundy	Franca Paw.	21 Jakuba	5 37	6 32		řřh.	4 34
3 řřobot.	Zugendreichi	Richarda	22 Basilija	5 34	6 34		řřh.	4 52

14. tydžen. Text dop.: Jana 20, 19—22; pop.: 1. Kor. 15, 50—57.

4 njedž.	Quasimod.	1. nj. p. jutr.	23 4. nj. pósta.	5 32	6 35		řřh.	5 6
5 póněž.	Mařima	Vincenca	24 Gabriela	5 31	6 36		řřh.	5 19
6 wut.	Trenāj.	Sizta	26 Mar. přip.	5 28	6 38		řřh. p.	
7 řřjedab	Hegesippa	Herm. Jos.	25 Kortula	5 26	6 40		řřh.	8 47
8 řřtw.	Česlestina	Manřueta	27 Matrony	5 24	6 41		řřh.	10 23
9 pjatk	Theofila	Mar. Kleof.	28 Hilariona	5 22	6 43		řřh.	11 54
10 řřobot.	Čzechuela	Čzech. pr.	29 Marka	5 19	6 45		řřh. p.	

15. tydžen. Text dop.: Matth. 18, 1—7; pop.: Romřř. 10, 8—14.

11 njedž.	Miseric. D.	2. n. p. jutr.	30 5. nj. pósta	5 17	6 47		řřh.	1 14
12 póněž.	Eufřorg.	Zulija	31 Hypatija	5 15	6 48		řřh.	2 15
13 wut.	Justina	Hermogeny	1 haperleje	5 12	6 50		řřh.	2 57
14 řřjedab	Tiburza	Tiburca	2 Tita th.	5 10	6 52		řřh.	3 26
15 řřtw.	Baterna	Baterna	3 Niketasa	5 8	6 53		řřh.	3 46
16 pjatk	Narona	Narona	4 Josefa	5 7	6 54		řřh.	4 1
17 řřobot.	Rudolfa	Rudolfa	5 Theodula	5 5	6 56		řřh.	4 14

16. tydžen. Text dop.: Jana 21, 20—22; pop.: 1. Pětra 2, 11—17.

18 njedž.	Jubilate	3. n. p. jutr.	6 Palmar.	5 0	6 58		řřh.	4 26
19 póněž.	Hermo.	Řřhryřostoma	7 Jurija	5 2	6 59		řřh.	4 35
20 wut.	Culpiz.	Culpicija	8 Herodija	4 58	7 1		řřh. p.	
21 řřjedab	Adolara	Čotera	9 Eupsych.	5 56	7 3		řřh.	8 22
22 řřtw.	Čotřera	Fidela	10 Zeleny řřt.	5 54	7 5		řřh.	9 35
23 pjatk	Jurija	Jurija	11 Čichi pj.	5 52	7 7		řřh.	10 48
24 řřobot.	Alberta	Anselma	12 Basilija	5 49	7 8		řřh.	11 56

17. tydžen. Text dop.: Matth. 28, 18—20; pop.: Ćakuba 4, 13—18.

25 njedž.	Cantate	4. n. p. jutr.	13 1. sw. jutr.	5 47	7 9		řřh. řř.	
26 póněž.	Řřleta	Řřleta	14 2. sw. jutr.	5 46	7 11		řřh.	0 54
27 wut.	Tertuliana	Anthima	15 Krescena	5 44	7 12		řřh.	1 39
28 řřjedab	Bitala	Bitala	16 Agapije	5 42	7 14		řřh.	2 13
29 řřtw.	Čybille	Pětra m.	17 Symeona	5 40	7 16		řřh.	2 38
30 pjatk	Eutropija	Kathy Sien.	18 Jana S.	5 38	7 17		řřh.	2 56

☉ Měřody
měř. 6. řřapr.
rano 7 řřobž. 52
minutow ma
n obmřócžene
nřebjo.

☾ Přěni
běřřtř. 12. řřapr.
wjećž. 10 řřobž.
23 min. přřřř-
nřebje řřabne
nřebjo.

☉ Pořřny
měř. 20. řřapr.
wjećž. 5 řřobž.
20 minut. po-
řřaže na řřesřřčž
a wěřř.

☉ Pořřeni
běřřtř. 28. řřapr.
wjećž. 8 řřobž.
7 min. mōže
řřjantř přřřřřny
čřřař přřřřř-
nřebčž.

Stolětna
protyka.

Gaperleja řř
řřjantř wje-
drom řřo řřa-
pocžnie; wot
9. do řřřřřa pařř
ma lute nřeb-
wobřřajnewje-
drow; řřesřřčž
dře, w nořřž
řřu mřřřřřjania
a je malo řřa-
nřřř dnjow.

1. Stara Darbna.*
5. Řřinsbřřř.*
- Řřřřřřř.*
- Řřřřřřř.*
7. Řřřřřřř.*
- Řřřřřřř.*
10. Řřřřřřř.*
13. Řřřřřřř.*
14. Řřřřřřř.*
16. Čřřřřřřř.*
17. Řřřřřřř.*
19. Řřřřřřř.*
23. Řřřřřřř.*
24. Řřřřřřř.*
26. Řřřřřřř.*
27. Řřřřřřř.*
28. Řřřřřřř.*
30. Řřřřřřř.*

Wopomnjenja
řřřřřřř.

1. Dawřř řř
wopalenřřřř
přřřřřřř.
15. Řřřřřřř
řřřřřřř
23. Řřřřřřř.
25. Marka.
28. Řřřřřřř
řřřřřřř

1875. Meja,

rózomnik,

ma 31 dnjow.

Měščackowe
přcheměnenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
škótné wíki.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protyka evangeljska.	katholjska.	Stara julianska Saperleja	☉ řh. h. h. m.	☽ řh. h. h. m.	Vječite finamjenja
1 šobot.	Fil. a Šaf.	Fil. a Šafuba	19 Pafnucija	4 36	7 19	☾ 3 11

☉ Měšob
měř. 5 meje
pop. 3 hodž.
53 minut. po-
faže na rjane
dnj.

1. Bart. † Žitawa.*
2. Gofofchin.*
3. Kamjeňz. † Lubij. † Kalawa. Gubin. Nadměřizh. Eukow. †
4. Gařyn. †
5. Njeřwaczi- dko.* Witow. Grodžiško.

☾ Přěni
běřtl. 12 meje
rano 8 hodž.
28 minut. ma
čjepotu a
desčćiji.

6. Polny
měř. 20. meje
dop. 7 hodž.
10 minut. ma
desčć a wětr.
7. Žemr.*
8. Lubin.* Trěbule.*
10. Wiftopicy.*
11. Kinštorf.* Wospórk.*
12. Žahaň. † Kufow. †
13. Škankow. †
14. Minakot.*
15. Madeburg.*
16. Wofbramez. †
17. Kulow. †
18. Baršč. †
19. Grođ. †
20. Zhybalin.
21. Wjž. †
22. Stara. †
23. Darbna.
24. Lubin.*
25. Lubnjow.*
26. Šerželj. †

☼ Pořlěny
běřtl. 28. meje
rano 7 hodž.
20 min. žane
rjane wjedro
njeřschinješe.

☼ Pořlěny
běřtl. 28. meje
rano 7 hodž.
20 min. žane
rjane wjedro
njeřschinješe.

Stolětna
protyka.

2. meje do
13. je rjanž
čjepkž čjař;
wot 15. do 22.
je druhdy čjo-
pko, druhdy
přschindu hri-
manja s desč-
ćizkami; wot
22. hač do
kónza budže
řyma s mjer-
njenjom. Wi-
no, jeři wul-
teho lišćja ni-
ma, mžje
řmjerřnjež.

27. Wofbramez. †
28. Kulow. †
29. Baršč. †
30. Grođ. †
31. Zhybalin.
32. Wjž. †
33. Stara. †
34. Darbna.
35. Lubin.*
36. Lubnjow.*
37. Šerželj. †

Wopomnjenja
hódné dnj

1. Kralowře dawki.
2. Pančraza.
3. Šerwaza.
4. Šwřato- czičćka.
5. Šwřatemb.

18. tydžen. Text dop.: Łuf. 11, 1—14; pop.: 2. Kor. 9, 8—11.						
2 njedž.	Rogate	5. nj. p. jutr.	20 Quasimod	4 34	7 21	☾ 3 25
3 póněž.	Řřchiz nam.	Řřchiz nam.	21 Januaria	4 32	7 22	☾ 3 38
4 wut.	Florian. ☉	Mouiki	22 Paraklyta	4 31	7 23	☾ 3 51
5 řrjeda	Gotthd. ☾	Gottharda	23 Jurija	4 29	7 25	☾ 4 04
6 řčtw.	Božeho řp.	Božeho řp.	24 Sabbasa	4 27	7 26	☾ 4 17
7 pjatř	Bohuměra	Stanisława	25 Marka ev.	4 26	7 28	☾ 4 30
8 šobot.	Dietricha	Mich. žjew.	26 Basilija b.	4 24	7 30	☾ 4 43

19. tydžen. Text dop.: Šap. řt. 1, 15—26; pop.: Eph. 2, 4—7.						
9 njedž.	Grandi	6. nj. p. jutr.	27 Miseric. D.	4 22	7 32	☾ 0 3
10 póněž.	Wiftorije	Antonija	28 Jasona	4 20	7 33	☾ 0 16
11 wut.	Adolfa ☾	Řia	29 Sosipatera	4 19	7 35	☾ 0 29
12 řrjeda	Panfr. ☾	Pančraza	30 Jakuba	4 18	7 36	☾ 0 42
13 řčtw.	Šerwaza	Šerwaza	1 meje	4 16	7 37	☾ 0 55
14 pjatř	Wonifaza	Pachomija	2 Athanas.	4 14	7 39	☾ 1 08
15 šobot.	Šofije	Šofije	3 Timotheja	4 13	7 40	☾ 1 21

20. tydžen. Text dop.: Šap. řt. 2, 1—13; pop.: Eph. 1, 9—14.						
16 njedž.	1. dž. řwřatř.	1. řw. řwřatř.	4 Jubilate	4 11	7 42	☾ 2 44
17 póněž.	2. dž. řwřatř.	2. řw. řwřatř.	5 Ireňy	4 10	7 43	☾ 2 57
18 wut.	Benanzija	Benancija	6 Hioba	4 8	7 45	☾ 3 10
19 řrjeda	Botenz. ☾	Čěłestina	7 Khryst. kř.	4 7	7 46	☾ 3 23
20 řčtw.	Theres. ☾	Wafilije	8 Jana	4 6	7 48	☾ 3 36
21 pjatř	Prudenzija	Feliksa	9 Jesaiasa	4 4	7 49	☾ 3 49
22 šobot.	Heleny	Heleny	10 Simeona	4 3	7 50	☾ 4 02

21. tydžen. Text dop.: Šap. řt. 2, 38—39; Řomřt. 11, 33—36.						
23 njedž.	Šwř. troj.	Šw. ř. troj.	11 Cantate	4 2	7 51	☾ 11 38
24 póněž.	Hany	Hany	12 Pančraza	4 1	7 53	☾ 11 51
25 wut.	Hurbana	Hurbana	13 Glycerina	4 0	7 54	☾ 12 04
26 řrjeda	Wedy	Wedy	14 Isidora	3 59	7 55	☾ 12 17
27 řčtw.	Florenz. ☾	Wož. čžeta	15 Pachomija	3 57	7 57	☾ 12 30
28 pjatř	Wylema ☾	Germana	16 Theodora	3 56	7 58	☾ 12 43
29 šobot.	Manilija	Mařimiana	17 Androniki	3 55	7 59	☾ 12 56

22. tydžen. Text dop.: Šap. řt. 2, 42—47; pop.: 1 Jana 4, 16—21.						
30 njedž.	1. n. p. ř. tr.	2. nj. p. řwř.	18 Rogate	3 54	8 0	☾ 1 43
31 póněž.	Petronelle	Petronelle	19 Patrika	3 53	8 2	☾ 1 56

1875. Junij,

Smaznik,

ma 30 dnjow.

Měšaczkowe
přeheměnjene.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermaufi
a
řtónne wíki.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska Měja.	☉		Měsječce náměnja	☾	
	evangeljska.	katholjska.		řhad. h. m.	řhov. h. m.		řth. h. m.	řh. h. m.
1 wut.	Nikodema	Justina	20 Thalalea	3 52	8 3		2 10	
2 řrjeda	Marzel. ☉	Marcellina	21 P. P. S.	3 52	8 4		2 27	
3 řčtw.	Erasma ☉	Kwirina	22 Bož. stp.	3 51	8 5		řh. p.	
4 pjatk	Karpasija	Karpasija	23 Michała	3 50	8 6		9 40	
5 řobot.	Bonifazija	Bonifaca	24 Symeona	3 50	8 6		10 43	
23. tydžeń. Text dop.: Jap. řl. 3, 1—10; pop.: řal. 1, 21—25.								
6 njedž.	2. n. p. ř. tr.	3. n. p. řwj.	25 Exaudi	3 49	8 7		11 26	
7 póněž.	Lutrecije	Lutrecije	26 Karpa	3 49	8 8		11 55	
8 wut.	Medarba	Medarba	27 Jana P.	3 48	8 9		řh. d.	
9 řrjeda	Prima ☾	Prima	28 Eutycha	3 48	8 10		0 14	
10 řčtw.	Onofrij. ☾	Onofrija	29 Theodosij	3 47	8 11		0 29	
11 pjatk	Barnabařa	Barnaby	30 Isaaka m.	3 47	8 11		0 41	
12 řobot.	Basilida	Basilida	31 Hermea	3 47	8 12		0 51	
24. tydžeń. Text dop.: Jap. řl. 4, 8—21; pop.: 1. řim. 6, 6—10.								
13 njedž.	3. n. p. ř. tr.	4. n. p. řwj.	11. s. swjatk	3 46	8 13		1 2	
14 póněž.	Elisäa	Eliseja	22. s. swjatk	3 46	8 13		1 12	
15 wut.	Bitä	Bitä	3 Luciliana	3 46	8 14		1 25	
16 řrjeda	Engelberta	Rainera	4 Kwatemb.	3 46	8 14		1 42	
17 řčtw.	Lawry ☽	Marka	5 Dorotheja	3 46	8 15		2 3	
18 pjatk	Arnolfa ☽	Juliany	6 Theodota	3 46	8 15		2 32	
19 řobot.	Gervasija	Sylberija	7 Theodora	3 46	8 16		řth. p.	
25. tydžeń. Text dop.: Jap. řl. 5, 16—21; pop.: 2. řor. 4, 13—18.								
20 njedž.	4. n. p. ř. tr.	5. n. p. řwj.	81. n. p. swj.	3 46	8 16		10 16	
21 póněž.	řilipiny	Alcyřija	9 Cyrilla Ab.	3 46	8 16		10 49	
22 wut.	Pomřajřbõřa	Pawlina	10 Alexandra	3 46	8 17		11 7	
23 řrjeda	Basilija	Ebeltrauda	11 Bartromja	3 46	8 17		11 24	
24 řčtw.	Jana řičež.	Jana řičež.	12 Onofrija	3 47	8 17		11 37	
25 pjatk	Elogija ☽	Elogija	13 Akwiliny	3 47	8 17		11 50	
26 řobot.	řereni. ☽	Jana Row.	14 Elisy	3 47	8 17		řth. p.	
26. tydžeń. Text dop.: Jap. řl. 5, 34—42; pop.: 1. řětr 3, 8—15.								
27 njedž.	5. n. p. ř. tr.	6. n. p. řwj.	152. n. p. swj.	3 48	8 17		0 2	
28 póněž.	Lea	Lea duř.	16 Tychona	3 48	8 17		0 15	
29 wut.	řět. a řw.	řětra a řaw.	17 Emanuela	3 49	8 17		0 31	
30 řrjeda	řaw. wop.	řaw. wop.	18 Leoncija	3 49	8 16		0 52	

☉ Měsječ. 3. jun.
wječ. 11 hodž.
10 min. po-
kaže na přõdnj
čřař.

☾ Přěni
běřtl. 10. jun.
wječ. 8 hodž.
45 min. mõže
čřowřotu přři-
njeř.

☉ Pořny
měř. 19. jun.
rano 0 hodž.
54 min. pokaže
na řjane dnj
ř řrimanjom.

☾ Pořleni
běřtl. 26. jun.
wop. 3 hodž.
39 minutow
přřinjeře nje-
wobřřajne wje-
dro.

Stolětna
protyka.

Junij ma
přři řpocřřatku
mrõřy a řym-
ne wjedro;
wot 8. řjenje;
21. běřčřa řř-
ma; 24. mrõř;
25. čřoplřřo;
27. hačž do
řõnřa je nje-
wobřřajne wje-
dro.

2. Měřwa-
čřidřo.*
Krořřyn.†
3. Drřrand.*
7. řubaň.
9. Minakat.*
14. řyřwako†
Grabin.†
Gubin.*

15. Damna.
16. Kadeberg*
Wulř
Erjary.†

21. řařř-
řrow.*
řuřřina.†
Muřakow.†
Kofřow.†

23. řokofřin.*
24. Wjelečřin†
Wõřřin.†
Brodř.†

28. Drãřřjany
nowe měřto.
řyřbach.†
Drjõwf.*
řuborař.†
Kõřborř.†
řarow.†

29. Drjõwf.
30. řřy řõ-
morow.*

Wopomnjenja
hõdne dnj.
8. Medarba.
15. Bitä.
27. Jana.
29. řětra a
řawõřa.
30. řřalõřřta
řenta.

1875. Julij,

praznik,

ma 31 dnjow.

Měšaczkowe
přeměněnje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanft
a
škótné wiki.

Dny a dnj	Porjedžena protyka		Stara juliansta Junij.	☉		Měsječ inamjenja	☾ sth. m.
	evangelsta.	katholiska.		řhad. h. m.	řhow. h. m.		
1 řtw.	Theodoricha	Theodoricha	19 Judaša	3 50	8 16		1 23
2 pjatk	Mar. d.	Mar. domap.	20 Methodija	3 51	8 16		2 9
3 řobot.	Kornel.	Heliodora	21 Juliana	3 51	8 16		sth. p.

☉ Młodny
měř. 3. julij
rano 6 hodž.
14 min. měže
rjane dnypřchi-
njeřej.

1. Žarow.*
- Gusta †
2. Dubž.†
- Kalawa.†
- Šty Komorw.
3. Lubin.*
- Trěbule.

27. tydžeń. Text dop.: Zap. řt. 6, 1—7; pop.: Romř 6, 3—6.

Dny	6. n. p. ř. tr.		7. n. p. řwj.		22 3. n. p. řwj.	☉		Měsječ inamjenja	☾ sth. m.
	evangelsta.	katholiska.	evangelsta.	katholiska.		řhad. h. m.	řhow. h. m.		
4 njedž.	Charlotty	Dominiķi	23 Agrippiny	3 52	8 15		9 53		
5 pøndž.	Zeřaiafa	Zeřaiafa	24 Jan. nar.	3 53	8 14		10 16		
6 wut.	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronije	3 54	8 14		10 33		
7 řrjeda	Kiliana	Kiliana	26 Davita	3 55	8 13		10 46		
8 řtw.	Cyrilla	Cyrilla	27 Samsona	3 56	8 13		10 58		
9 pjatk	Bohuřhwala	Felicity	28 Cyra	3 56	8 13		11 8		
10 řobot.				3 57	8 12		11 20		

☾ Přěni
běřtl. 10. julij
dop. 11 hodž.
30 minut. ma
deřej.

10. Bjerna-
cizp.*
- Džěje.†
6. Bart.*
- Šakyn.†
7. Měřwaz-
cizdo.*

28. tydžeń. Text dop.: Zap. řt. 6, 8—15 a 7, 55—59; pop.: 1. Pětra 1, 5—7.

Dny	7. n. p. ř. tr.		8. n. p. řwj.		29 4. n. p. řwj.	☉		Měsječ inamjenja	☾ sth. m.
	evangelsta.	katholiska.	evangelsta.	katholiska.		řhad. h. m.	řhow. h. m.		
11 njedž.	Hendriřha	Zana Gualb.	30 Paw. nar.	3 58	8 11		11 31		
12 pøndž.	Margarethy	Margarethy	1 julija	3 59	8 11		11 47		
13 wut.	Bonaventury	Bonaventury	2 Mar. suk.	4 0	8 10		th. d.		
14 řrjeda	Zap. džěl.	Zap. džěl.	3 Hyacintha	4 1	8 9		0 6		
15 řtw.	Kafaela	Mar. Karu.	4 Handrija	4 3	8 8		0 33		
16 pjatk	Alerija	Alerija	5 Athanas.	4 4	8 7		1 10		
17 řobot.				4 5	8 6		2 1		

☉ Potny
měř. 18. julij
pop. 2 hodž.
16 min. přchi-
njeře njewob-
řtajne wjedro.

10. Eufow.*
12. Biřepizy.*
- Potezniza*
13. Barřkej.†
14. Minakř.*
- Kadeburg.*
19. Lubij.*
- 18 W. Šdjary†
24. Křakow.†
- Žitawa.*
- Lubin.*

29. tydžeń. Text dop.: Zap. řt. 8, 14—25; pop.: 8. 12—15.

Dny	8. n. p.		9. n. p. řwj.		6 5. n. p. řwj.	☉		Měsječ inamjenja	☾ sth. p.
	evangelsta.	katholiska.	evangelsta.	katholiska.		řhad. h. m.	řhow. h. m.		
18 njedž.	Kufina	Marthy	7 Dom. Akw.	4 6	8 5		9 12		
19 pøndž.	Eliafa	Eliafa	8 Prokopa	4 8	8 3		9 30		
20 wut.	Praxida	Daniela	9 Pankraca	4 9	8 2		9 45		
21 řrjeda	Mar. Madl.	Mar. Madl.	10 45 martr.	4 10	8 1		9 57		
22 řtw.	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4 11	8 0		10 8		
23 pjatk	Řhryřtiny	Řhryřtiny	12 Prokla	4 12	7 59		10 8		
24 řobot.				4 14	7 57		10 21		

☾ Pořleni
běřtl. 25. julij
pořaje na rja-
ne dnj.

26. Wospřřt.*
29. Kamjenž.*

30. tydžeń. Text dop.: Zap. řt. 8, 26—30; pop.: 1. Řor. 10, 12—13.

Dny	1. n. p.		10. n. p. řwj.		13 6. n. p. řwj.	☉		Měsječ inamjenja	☾ sth. p.
	evangelsta.	katholiska.	evangelsta.	katholiska.		řhad. h. m.	řhow. h. m.		
25 njedž.	Gany	Gany	14 Akwile	4 15	7 56		10 36		
26 pøndž.	Marthy	Pantaleona	15 Kwirina	4 16	7 55		10 54		
27 wut.	Pantaleona	Marcifa	16 Athenog.	4 18	7 54		11 20		
28 řrjeda	Marthy	Marthy	17 Mariny	4 19	7 52		11 58		
29 řtw.	Abbona	Abbona	18 Hyacintha	4 21	7 50		sth. d.		
30 pjatk	Florentiny	Ignaca řoj.	19 Dia	4 22	7 49		0 53		
31 řobot.				4 24	7 47		2 7		

Stolětna
protyka.

Julij řapocž-
nje řo se řym-
nym wjedrom;
tola pak běřř-
cjořkota na-
řtanie; řačž do
9. a 10. jara
wulřa řorjota;
na to deřej-
cizř přřinđu
řačž do 21.;
24. do řonza
rjane cjořpe
dnj.

- Wapomajenja
hřdne dnj.
2. Marije do-
mapřtanje.
 22. Šapocžřřt
přřowřř
dnjow.
 25. řakuba.
 26. Gany.

1875. August,

žnjež,

ma 31 dnjom.

Měřaczkowe
přeměnenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanft
a
řtötne wiki.

Lydjenje a dny.	Porjedžena protyka evangelřka. / katholicřka.	Stara julianska Julij.	☉	iřhab. b. m.	iřhew. b. m.	Měřace řnamjenja	☽	iřh. řh. b. m.
--------------------	--	---------------------------	---	-----------------	-----------------	---------------------	---	-------------------

31. řybjeń. Text dop.: Zap. řt. 9, 1—8; pop.: Řomřt. 2, 1—11.

1 njedž.	10. n. p.	11. n. p. řwj.	20 7. n. p. řwj.	4 26	7 46		řh. p.	
2 póněž.	Gustava	řchěžpana	21 Simeona	4 27	7 45		8 37	
3 wut.	Augusta	Augusta	22 Mar. Madl.	4 28	7 43		8 52	
4 řrjeda	Dominika	Dominika	23 Fokasa	4 29	7 41		9 4	
5 řchtw.	řswalba	řřry	24 Křystiny	4 31	7 40		9 15	
6 pjařt	Řiřek. Křryřt.	Křr. přřekř.	25 Hany	4 32	7 38		9 25	
7 řobot.	Donata	Řajetana	26 Hermolaa	4 34	7 36		9 37	

32. řybjeń. Text dop.: Zap. řt. 9, 19—28; pop.: Řomřt. 1, 16—20.

8 njedž.	11. n. p. ř. tr.	12. n. p. řwj.	27 8. n. p. řwj.	4 36	7 34		9 51	
9 póněž.	Eriřa	Řomana	28 Prochora	4 37	7 32		10 8	
10 wut.	Řawr.	Řawrjenca	29 Kalinika	4 39	7 30		10 31	
11 řrjeda	Řermana	Řusanny	30 Siliasa	4 40	7 29		11 5	
12 řchtw.	Řlary	Řippolita	31 Eudikima	4 41	7 27		11 50	
13 pjařt	Řurory	Řassiana	1 augusta	4 43	7 25		řh. d.	
14 řobot.	Eusebija	Eusebija	2 řččpana	4 45	7 23		0 51	

33. řybjeń. Text dop.: Zap. řt. 10, 20—35; pop.: 1. Řor. 4, 1—5.

15 njedž.	12. n. p. ř. tr.	13. n. p. řwj.	3 9 n. p. řwj.	4 46	7 21		2 3	
16 póněž.	Řořa	Řořa	4 7 martr.	4 48	7 19		3 22	
17 wut.	Řiberata	Řiberata	5 Eusigna	4 50	7 17		iřh. p.	
18 řrjeda	Augustiny	Řeleny	6 Přek. Křr.	4 51	7 15		8 5	
19 řchtw.	Řealba	Řgapita	7 Domicija	4 52	7 14		8 17	
20 pjařt	Řernřarda	Řernřarda	8 Aemiliana	4 54	7 12		8 29	
21 řobot.	Anařtařija	Řranciřka	9 Matthiasa	4 55	7 10		8 43	

34. řybjeń. Text dop.: Zap. řt. 12, 1—11; pop.: Řomřt. 7, 18—25.

22 njedž.	13. n. p. ř. tr.	14. n. p. řwj.	10 10. n. p. řwj.	4 57	7 7		9 0	
23 póněž.	Řařeja	Řilipa Bew.	11 Eupla	4 59	7 5		9 22	
24 wut.	Řartr.	Řartronia	12 Focija	5 0	7 3		9 55	
25 řrjeda	Řudwita	Řudwita	13 Maxima	5 2	7 1		10 43	
26 řchtw.	Řannuela	Řeřryna	14 Michy	5 4	6 59		11 49	
27 pjařt	Řebřarda	Řuffa	15 Mar. kn. řt.	5 5	6 57		iřh. d.	
28 řobot.	Řelagija	Řawřřthyna	16 Mandelina	5 9	6 54		1 8	

35. řybjeń. Uert dop.: Zap. řt. 13, 42—49; pop.: Řřil. 3, 12—16.

29 njedž.	14. n. p. ř. tr.	15. n. p. řwj.	17 11. n. p. řwj.	5 7	6 52		2 34	
30 póněž.	Řruřta	Řořy	18 Nikona	5 10	6 50		4 1	
31 wut.	Řořuy	Řaimunda	19 Handrija	5 11	6 48		řh. p.	

☉ Młody
měř. 1. aug.
pop. 2 řobž.
17 minut. ma
njewobřtaje
wjedro.

☽ Přeni
břřtř. 9. aug.
rano 4 řobž.
20 min. přři-
njeře řjoptu.

☉ Pořny
měř. 17. aug.
rano 2 řobž.
23 minut. ma
deřřčřjř. dnř.

☉ Pořeni
břřtř. 24. aug.
rano 3 řobž.
49 min. po-
řaře na řěpře
wjedro.

☉ Młody
měř. 31. aug.
rano 0 řobž.
30 min. młřř
wěř přři-
njeřčř.

Stolětna
protyka.

August řo
řapocřuje ř
řjoptřm wje-
drom; řačř
do 11. nařřa-
njeřara řrořne
a njewobřtaje
nř wjedro; 14.
do 21. řudřa
řřane řjopte
dnř; přři řon-
řu pař póněž
deřřčř.

2. Řulow ř
4. Řjeřwa-
čřjřto.*

7. Řudřřřin.*
Řinřřřřt.*
Řubin.*

10. Řarř.*
Řař.*
Řobřřřug. ř

11. Řinailař.*
12. Řřř řo-
mow.*

16. Řhorřelž. ř
Řamnjowř. ř
Řeřanřew. ř

17. Řařřyn ř
18. Řadeberg.*
21. Řuřřand. ř

21. Řeřřřřow. ř
23. Řořřřřin.*
Řumřřřř. ř

24. Řařřřř-
řrow. ř
Řrođř. ř

27. Řřřřřř. ř
Řřřřřř.*
28. Řařřřř.*
Řubnjow.*
Řřřřřř.*
30. Řořřřřř. ř
Řubaň.
Řukow. ř

Wopomjenija
řřđne dnř:

1. Řrallowřke
dawři.
10. Řawrjenza.
23. Řonř řřo-
wřř dnřow.
24. Řarřřř.

1875. September, pożnięz, ma 30 dnjow.

Męszackłowe
pschemjenje.
Wjedro.
Stolętna
protyka.

Hermanki
a
fkótne wiki.

Tydzień a dny	Porzędjena protyka		Stara juliansta August.	☉		☽ wjebie mamięta.	☾ 7h. 7h. h. m.
	evangelsta.	katholska.		7h. h.	h. m.		
1 frjeda	Egidija	Egidija	20 Samuela	5 13	6 46	☽	7 22
2 sčtw.	Abfaloma	Maksima	21 Thaddeja	5 14	6 44	☽	7 32
3 pjatk	Mansueta	Scheżep. kral.	22 Agathony	5 16	6 42	☽	7 43
4 sobot.	Mojśaśa	Mosalije	23 Lupa	5 18	6 39	☽	7 56

36. tydzień. Text dop.: Zap. st. 14, 11—18; pop.: Gal. 5, 26—6, 5.

5 njedz.	15. n. p. k. tr.	16. n. p. swj.	24 12. n. p. swj.	5 19	6 37	☽	8 12
6 pøndz.	Magna ☾	Rawr. Just.	25 Eusebija	5 21	6 35	☽	8 31
7 wut.	Reginy ☾	Quisofera	26 Adriana	5 23	6 33	☽	9 1
8 frjeda	Mar. nar.	Mar. nar.	27 Pimena	5 24	6 31	☽	9 40
9 sčtw.	Sidonije	Gorgonija	28 Mojsasa	5 25	6 29	☽	10 34
10 pjatk	Pulcherija	Mikławska	29 Jana sm.	5 27	6 27	☽	11 42
11 sobot.	Abrahama	Prota	30 Alexand.	5 28	6 24	☽	7h. d.

37. tydzień. Text dop.: Zap. st. 14, 19—23; pop.: Eph. 3, 14—21.

12 njedz.	16. n. p. k. tr.	16. n. p. swj.	31 13. n. p. swj.	5 30	6 22	☽	0 58
13 pøndz.	Amata	Amata	1 septembra	5 32	6 20	☽	2 20
14 wut.	Rschiza pow.	Rschiz. pow.	2 Amaranta	5 33	6 17	☽	3 43
15 frjeda	Awat. ☽	Suche dny	3 Anthima	5 35	6 15	☽	7h. p.
16 sčtw.	Eufem. ☽	Kornela	4 Babyła	5 36	6 12	☽	6 36
17 pjatk	Lamberta	Pomponije	5 Zacharia.	5 38	6 10	☽	6 50
18 sobot.	Zita	Jannarija	6 Michała j.	5 39	6 8	☽	7 7

38. tydzień. Text dop.: Zap. st. 15, 6—12 pop.: Eph. 4, 1—6.

19 njedz.	17. n. p. k. tr.	18. n. p. swj.	7 14. n. p. swj.	5 41	6 6	☽	7 29
20 pøndz.	Kalixta	Priski	8 Mar. nar.	5 42	6 4	☽	7 59
21 wut.	Mateja ☾	Mateja	9 Joachima	5 44	6 1	☽	8 43
22 frjeda	Moriśa ☾	Moriśa	10 Menadory	5 46	5 59	☽	9 43
23 sčtw.	Thekle	Thekla	11 Theodory	5 47	5 57	☽	10 58
24 pjatk	Jana podj.	Gerharda	12 Antonoma	5 49	5 54	☽	11h. d.
25 sobot.	Kleofaśa	Kleofaśa	13 Kornelija	5 51	5 25	☽	0 21

39. tydzień. Text dop.: Zap. st. 17, 16—28; pop.: Hebr. 10, 38—11, 6.

26 njedz.	18. n. p. k. tr.	19. n. p. swj.	14 15. n. p. swj.	5 53	5 50	☽	1 45
27 pøndz.	Kos. Dam.	Kos. a Dam.	15 Niketasa	5 54	5 47	☽	3 6
28 wut.	Wjazłława	Wjazłława	16 Eufemije	5 56	5 45	☽	4 24
29 frjeda	Mich. ☽	Michała	17 Sofije	5 57	5 43	☽	5h. p.
30 sčtw.	Hieron. ☽	Hieronyma	18 Eumena	5 58	5 41	☽	5 50

☾ Pręni
bęrtł. 7. sept.
wjęcz. 10hędz.
27 minut. po-
faje na rjane
dny.

☽ Potny
męś. 15. sept
dop. 1 hędz.
31 min. ma
jenak rjanę
czaj.

☽ Pożłeni
bęrtł. 22. sept.
rano 7 hędz.
50 min. pschi-
ujeśe deszcz.

☽ Młody
męś. 29. sept.
pop. 1 hędz.
44 minut. ma
słymn deszcz.

Stolętna
protyka.

September
bo s deszcz-
kom sapocz-
nje; wot 10.
do 14. rjenje;
15. do 18
deszcz; 19. do
21. rjenje; 22.
do 25. deszcz;
26. do 29.
rjenje.

1. Męśwacz.*
2. Muzakow.†
4. Żitawa †
6. Kinsbört.*
Kheczebus †
Kostow.†

7. Damna*
8. Minataf.*
Wotbrameż.†
10. Kalawa.*
13. Bispopizy.*
Dżęze.†
Kulawa.
Żarow. †

15. Władeburg*
18. Drjów.*
Lubin.*
20. Kamjenz.†
Wostrowz.†
Rychbach.†
Gubin.†
Lubin.

21. Bart.†
22. Połczniża.*
25. Trębule.†
27. Biskopizy.
Wojereż.†
Sztantnow.†
28. Gafyn.†
29. Wofłint.*
Wjelecjin.†
Żemr.†
30. Gufka.†
Kratow †

Wopomnjenja
hędne dny.

5. Njeremu-
śka hędziśka.
15. Kwatemb.
21. Matej.
31. Kratołta
renta.

1875. December, hodownik, ma 31 dnjow.

Měsackowe
přehměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protřka.

Šermanki
a
šfótné wítki.

Tydjenje a dnj.	Porjedjena protřka		Stara julianska November.	☉		Měste namjenja	☾
	evangelska.	katholska.		řřhab. ř. m.	řřow. ř. m.		
1 řrjeda	Longina	Eligeja	19 Obadja pr.	7 42	3 56		6 9
2 řřtw.	Murelije	Pawliny	20 Reh. X.	7 44	3 55		7 20
3 pjatk	Franza Kav.	Franza Kav.	21 Mar. wop.	7 45	3 54		8 36
4 řobot.	Borbory	Borbory	22 Filemona	7 46	3 54		9 53
49. tydjen. Text dop.: řef. 40, 1-5; Matth. 4, 1-2; 1. Tim. 1, 15; pop.: řap. ř. 3, 22-25.							
5 njedž.	3. adv.	2. n. adventa	23 25. n. p. sw.	7 48	3 53		11 10
6 póněž.	Mikłw.	Mikławska	24 Khrysog.	7 49	3 53		řř. d.
7 wut.	Markwarda	Ambrosija	25 Katřziny	7 50	3 53		0 28
8 řrjeda	Mar. podj.	Mar. podj.	26 Alypija	7 51	3 53		1 49
9 řřtw.	Agrippiny	Leofadije	27 Jak. p.	7 52	3 52		3 14
10 pjatk	Judithy	Judithy	28 řěčpana	7 53	3 52		4 44
11 řobot.	Damasa	Damasa	29 Paramona	7 54	3 52		6 18
50. tydjen. Text dop.: řagg. 2, 7-10; 1. Mořř. 49, 18; 1. Tim. 2, 4-5; pop.: Koloff. 1, 12-15.							
12 njedž.	3. adv.	3. n. adventa	30 1. adventa	7 55	3 52		řř. p.
13 póněž.	Lucije	Lucije	1 decembra	7 56	3 52		3 59
14 wut.	řřidora	Nikafija	2 Habakuka	7 57	3 52		5 19
15 řrjeda	Kwatember	řřche dnj	3 řefanja	7 58	3 52		6 49
16 řřtw.	Ananiaska	Eusebija	4 Borbory	7 59	3 52		8 19
17 pjatk	Lazara	Lazara	5 Sabasa	8 0	3 52		9 43
18 řobot.	Wunibalda	Wunibalda	6 Mikławsa	8 1	3 58		11 3
51. tydjen. Text dop.: řef. 12, 2-6; 5. Mořř. 18, 18-19; 1. řana 4, 6; pop.: 1. řan. 1, 1-3.							
19 njedž.	4. adv.	4. n. adventa	7 2. adventa	8 1	3 53		řř. d.
20 póněž.	Amona	Amona	8 Patapija	8 2	3 53		0 19
21 wut.	Domascha	Domascha	9 Hany pod.	8 2	3 54		1 32
22 řrjeda	Beathy	Demetrija	10 Minasa	8 3	3 54		2 45
23 řřtw.	Dagoberta	řřkorie	11 Daniela	8 3	3 55		3 59
24 pjatk	řatorřiza	řatorřiza	12 řřpidiona	8 4	3 55		5 12
25 řobot.	Woži džen.	1. řw. hodow	13 Eustracija	8 4	3 56		6 25
52. tydjen. Text dop.: řuc. 2, 15-24; řich. 5, 1-7; 1. řan. 4, 9; pop.: řebr. 1, 1-6.							
26 njedž.	2. řw. hodw.	2. řw. hodow	14 3. adventa	8 5	3 56		7 32
27 póněž.	řana ev.	řana ev.	15 Eleutherja	8 5	3 57		řř. p.
28 wut.	řjew. dž.	řjew. dž.	16 Haggaja	8 5	3 58		4 6
29 řobot.	řonathana	řom. řřř.	17 Kwatemb.	8 5	3 59		5 11
30 řřtw.	Dawida	Eugenija	18 řebastian.	8 5	4 0		6 26
31 pjatk	řylveřtra	řylveřtra	19 Bonifaca	8 5	4 1		7 43

☾ Pření
běřtl. 6. dec.
řano 2 hodž.
54 min. přřhi-
njeře řeřčej
a řněř.

☼ řofny
měř. 12. dec.
wječj. 8 hodž.
35 min. je řa-
ra wěřřřojřy.

☾ řoflentj
běřtl. 19. dec.
pop. 3 hodž.
45 minut. ma
jařne njeřbo a
mjerřnjenje.

☼ řřkoby
měř. 29. dec.
wječj. 7 hodž.
54 min. po-
řaje na nje-
wobřtajne wje-
řro.

Stolětna
protřka.

řot 1. do 10.
řurřawa, řněř
a wěřř; 11.
do 18. řřche
mjerřnjenje; 19.
do 28. řřma
a řněř; 29.
řeřčej; 30. a
31. řřenje.

1. řřřma-
čjřřo.*
4. řřřřřin*
6. řřowofař.
řřčej. ř
- řřowř.
7. řart laue
wítki.
řřowř. ř
8. řřinařař.*
řřřřř.
10. řřara
řarbna.
13. řřoworař.
14. řřarřčej.
řřřřř.
15. řřřřř.
18. řřojereřř. ř
- řřřřř.
20. řřulow. ř
21. řřuřařow. ř

řřopomnjenje
řřřne dnj

4. řřowřowř.
15. řřwa te mb
21. řřomascha.
24. řřatorřiza
31. řřalew-
řřa řenta.

Видичёваніе даніе.

Кapi- тал.	3 Процент.		4 Процент.		4 1/2 Процент.		5 Процент.		Кapi- тал.
	лѣтнє. тол. нѣсл. нп.	мѣсячнє. тол. нѣсл. нп.							
1	9	7/10	1 5/10	1 2	1 3 3/10	1 1/10	1 5	1 1 9/10	1
5	4 5	3 7/10	5 2 5/10	6	6 7 5/10	5 5/10	7 5	6 3/10	5
10	9	7 5/10	10 5	12	13 5	11 1/10	15	1 2 5/10	10
15	13 5	14 1/10	15 7 5/10	18	20 2 5/10	1 6 5/10	22 5	1 8 5/10	15
20	18	15	21	24	27	2 3 5/10	1	2 5	20
25	22 5	18 7/10	26 2 5/10	—	3 7 3/10	2 8 1/10	1 7 5	3 1 3/10	25
30	27	2 5 5/10	1 15	1 6	1 10 5	3 3 5/10	1 15	3 7 5/10	30
35	1 1 5	2 6 3/10	1 6 7 5/10	1 12	1 17 2 5/10	3 9 5/10	1 22 5	4 3 5/10	35
40	1 6	3	1 12	1 18	1 24	4 5	2	5	40
45	1 10 5	3 3 8/10	1 17 2 5/10	1 24	2 7 5/10	5 5/10	2 7 5	5 6 3/10	45
50	1 15	3 7 5/10	1 22 5	2	2 7 5	5 6 5/10	2 15	6 2 5/10	50
60	1 24	4 5	2 3	2 12	3 4 5	6 7 5/10	3	7 5	60
70	2 3	5 2 3/10	2 13 5	2 24	3 4 5	7 8 5/10	3 15	8 7 5/10	70
80	2 12	6	2 24	3 6	3 18	9	4	10	80
90	2 21	6 7 5/10	3 4 5	3 18	4 15	10 1 3/10	4 15	11 2 5/10	90
100	3	7 5	3 15	4	4 15	11 2 5/10	5	12 5	100
200	6	15	7	8	9	22 5	10	25	200
300	9	22 5	10 15	12	13 15	1 3 7 5/10	15	1 7 5	300
400	12	1	14	16	18	1 11 5	20	1 20	400
500	15	1 7 5	17 15	20	22 15	1 26 2 5/10	25	2 2 5	500
1000	30	2 15	34	40	45	3 22 5	50	4 5	1000
5000	150	12 15	175	200	225	18 22 5	250	20 25	5000

Видичёваніе, каѣ въсто 1 пунктъ въ годѣ, въ годѣ зентнаѣ 1, 2, 3 ѣаѣ 100 тол. пѣаѣ.
Зентнаѣ ма 100 пунктъ; 1 тол. 30 нѣл., 1 нѣл. 10 нп.

ѣн нѣл.	пункт. нѣл. нп.	зент. нѣл. нп.	пункт. нѣл. нп.																				
														нѣл. нп.									
1	3	1	9	3	41	12	3	51	15	3	61	18	3	71	21	3	81	24	3	91	27	3	
2	6	12	3	6	42	12	6	52	15	6	62	18	6	72	21	6	82	24	6	92	27	6	
3	9	13	3	9	43	12	9	53	15	9	63	18	9	73	21	9	83	24	9	93	27	9	
4	1	2	14	4	2	44	13	2	54	16	2	64	19	2	74	22	2	84	25	2	94	28	2
5	1	5	15	4	5	45	13	5	55	16	5	65	19	5	75	22	5	85	25	5	95	28	5
6	1	8	16	4	8	46	13	8	56	16	8	66	19	8	76	22	8	86	25	8	96	28	8
7	2	1	17	5	1	47	14	1	57	17	1	67	20	1	77	23	1	87	26	1	97	29	1
8	2	4	18	5	4	48	14	4	58	17	4	68	20	4	78	23	4	88	26	4	98	29	4
9	2	7	19	5	7	49	14	7	59	17	7	69	20	7	79	23	7	89	26	7	99	29	7
10	2	—	20	6	—	50	15	—	60	18	—	70	21	—	80	24	—	90	27	—	100	30	—

Wuliczbowanie danie po nowym placzenju a markach.

Kapi- tal.	3 Prozent.		3 1/2 Prozent.		3 3/4 Prozent.		4 Prozent.		4 1/2 Prozent.		5 Prozent.		5 1/2 Prozent.		Kapi- tal.
	létnje	měš.	létnje	měš.	létnje	měš.	létnje	měš.	létnje	měš.	létnje	měš.	létnje	měš.	
Mark	M. np.	M. np.	M. np.	M. np.	M. np.	M. np.	M. np.	M. np.	M. np.	M. np.	M. np.	M. np.	M. np.	M. np.	Mark.
1	3	1/4	3	5/8	3 1/2	7/8	4	1 1/2	4 1/2	3 3/8	5	5 1/2	5 1/2	1 1/4	1
2	6	1 1/4	6	1 1/2	7	1 1/2	8	1 3/4	9	1 3/4	10	5 1/2	11	1 1/2	2
3	9	1 3/4	10	1 5/8	10 1/2	1 5/8	12	1 5/8	13 1/2	1 5/8	15	5 1/2	16 1/2	1 5/8	3
4	12	1	13	1 1/2	14	1 1/2	16	1 1/2	18	1 1/2	20	5 1/2	22	1 5/8	4
5	15	1 1/4	16	1 3/4	17 1/2	1 3/4	20	1 3/4	22 1/2	1 3/4	25	5 1/2	27 1/2	1 3/4	5
6	18	1 1/4	20	1 1/2	21	1 1/2	24	1 1/2	27	1 1/2	30	5 1/2	33	1 3/4	6
7	21	1 1/4	23	1 1/2	24 1/2	1 1/2	28	1 1/2	31 1/2	1 1/2	35	5 1/2	38 1/2	1 1/2	7
8	24	2	26	2	28	2	32	2	36	2	40	5 1/2	44	2	8
9	27	2 1/4	30	2 1/4	31 1/2	2 1/4	36	2 1/4	40 1/2	2 1/4	45	5 1/2	49 1/2	2 1/4	9
10	30	2 1/2	33	2 1/2	35	2 1/2	40	2 1/2	45	2 1/2	50	5 1/2	55	2 1/2	10
11	33	2 3/4	36	2 3/4	38 1/2	2 3/4	44	2 3/4	49 1/2	2 3/4	55	5 1/2	60 1/2	2 3/4	11
12	36	3	40	3	42	3	48	3	54	3	60	5 1/2	66	3	12
13	39	3 1/4	43	3 1/4	45 1/2	3 1/4	52	3 1/4	58 1/2	3 1/4	65	5 1/2	71 1/2	3 1/4	13
14	42	3 1/2	46	3 1/2	49	3 1/2	56	3 1/2	63	3 1/2	70	5 1/2	77	3 1/2	14
15	45	3 3/4	50	3 3/4	52 1/2	3 3/4	60	3 3/4	67 1/2	3 3/4	75	5 1/2	82 1/2	3 3/4	15
16	48	4	53	4	56	4	64	4	72	4	80	5 1/2	88	4	16
17	51	4 1/4	56	4 1/4	59 1/2	4 1/4	68	4 1/4	76 1/2	4 1/4	85	5 1/2	93 1/2	4 1/4	17
18	54	4 1/2	60	4 1/2	63	4 1/2	72	4 1/2	81	4 1/2	90	5 1/2	99	4 1/2	18
19	57	4 3/4	63	4 3/4	66 1/2	4 3/4	76	4 3/4	85 1/2	4 3/4	95	5 1/2	1 4 1/2	4 3/4	19
20	60	5	66 1/2	5	70	5	80	5	90	5	1 5	5 1/2	1 10	5	20
21	63	5 1/4	70	5 1/4	73 1/2	5 1/4	84	5 1/4	94 1/2	5 1/4	1 10	5 1/2	1 15 1/2	5 1/4	21
22	66	5 1/2	73 1/2	5 1/2	77	5 1/2	88	5 1/2	99	5 1/2	1 10	5 1/2	1 21	5 1/2	22
23	69	5 3/4	76 1/2	5 3/4	80 1/2	5 3/4	92	5 3/4	1 3 1/2	5 3/4	1 15	5 1/2	1 26 1/2	5 3/4	23
24	72	6	80	6	84	6	96	6	1 8	6	1 20	5 1/2	1 32	6	24
25	75	6 1/4	83 1/2	6 1/4	87 1/2	6 1/4	1 4	6 1/4	1 12 1/2	6 1/4	1 25	5 1/2	1 37 1/2	6 1/4	25
26	78	6 1/2	86	6 1/2	91	6 1/2	1 4	6 1/2	1 17	6 1/2	1 30	5 1/2	1 43	6 1/2	26
27	81	6 3/4	90	6 3/4	94 1/2	6 3/4	1 8	6 3/4	1 21 1/2	6 3/4	1 35	5 1/2	1 48	6 3/4	27
28	84	7	93 1/2	7	98	7	1 12	7	1 26	7	1 40	5 1/2	1 54	7	28
29	87	7 1/4	96 1/2	7 1/4	1 1 1/2	7 1/4	1 16	7 1/4	1 30 1/2	7 1/4	1 45	5 1/2	1 59	7 1/4	29
30	90	7 1/2	1 33 1/2	7 1/2	1 5	7 1/2	1 20	7 1/2	1 35	7 1/2	1 50	5 1/2	1 65	7 1/2	30
40	120	10	1 66 2/3	10	1 40	10	1 60	10	1 80	10	2	5 1/2	2 20	10	40
50	150	12 1/2	2	13	1 75	12 1/2	2	13 1/2	2 25	12 1/2	2 50	5 1/2	2 75	12 1/2	50
60	180	15	2	16	2 10	15	2 40	15	2 70	15	3	5 1/2	3 30	15	60
70	210	17 1/2	2 33 1/3	19	2 45	17 1/2	2 80	17 1/2	3 15	17 1/2	3 50	5 1/2	3 85	17 1/2	70
80	240	20	2 66 2/3	22 2/3	2 80	20	3 20	20	3 60	20	4	5 1/2	4 40	20	80
90	270	22 1/2	3	25	3 15	22 1/2	3 60	22 1/2	4 5	22 1/2	4 50	5 1/2	4 95	22 1/2	90
100	3	25	3 33 1/3	27 2/3	3 50	25	4	25	4 50	25	5	5 1/2	5 50	25	100
200	6	50	6 66 2/3	55 1/3	7	50	8	66 2/3	9	50	10	5 1/2	11	50	200
300	9	75	10	83 1/3	10 50	75	12	1 12 1/2	13 50	75	15	5 1/2	16 50	75	300
400	12	1	13 33 1/3	1 11 1/3	1 4	1 16 2/3	16	1 33 1/3	18	1 150	20	5 1/2	22	1 83 1/3	400
500	15	1 25	16 66 2/3	1 38 1/3	1 75	1 45 2/3	20	1 66 2/3	22 50	1 87 1/2	25	5 1/2	27 50	1 29 2/3	500
600	18	1 50	20	1 66 2/3	21	1 75	24	2	27	2 25	30	5 1/2	33	2 75	600
700	21	1 75	23 33 1/3	1 94 2/3	24 50	2 4 2/3	28	2 33 1/3	31 50	2 6 2/3	35	5 1/2	38 50	3 20 2/3	700
800	24	2	26 66 2/3	2 22 2/3	28	2 33 1/3	32	2 66 2/3	36	3	40	5 1/2	44	3 66 2/3	800
900	27	2 25	30	2 50	31 50	2 62 1/2	36	3	40 50	3 37 1/2	45	5 1/2	49 50	4 12 1/2	900
1000	30	2 50	33 33 1/3	2 57 2/3	35	2 91 2/3	40	3 33 1/3	45	3 75	50	5 1/2	55	4 58 1/3	1000
2000	60	2	66 66 2/3	5 77 1/3	70	5 83 1/3	80	6 66 2/3	90	7 50	100	5 1/2	110	9 16 2/3	2000

W s c h i d a w k.

1.

Někotre europiske kraje

se swojimi wobydlerjemi po najnowišim ludlicženju w l. 1871 a se swojimi wječchami.

Němski kraj: 9813 □ mil a 41,058,139 wobydlerjow; 215 mill. tol. lětnych wudawkow; křejzor Wylem, rodz. 12. měrza 1797; ženjeny s Augustu, waimarskej prynczeshynu; křejorski křonpryncz: Bjedrich Wylem, rodz. 18. oktobra 1831.

Sakska ma 272 □ mil a 2,556,244 wobyd., 15 mill. tol. lětnych wudawkow a 116 mill. tol. dokha; kral Bjedrich Albert, rodz. 23. haperleje 1828; ženjeny s prynczeshynu Karolu s Wafa, rodz. 5. augusta 1833. Křonpryncz Bjedrich August Jurij, rodz. 8. augusta 1832; ženjeny s portugaiskej prynczeshynu: Hannu Mariju, rodz. 21. julija 1843.

Pruska ma 6322 □ mil a 24,693,066 wobyd.; 187 mill. tol. lětnych wudawkow a 442 mill. tol. dokha; kral: Wylem I., rodz. 12. měrza 1797.

Bajerška ma 1377 □ mil a 4,851,402 wobyd.; 49 mill. tol. lětnych wudawkow a 225 mill. tol. dokha; kral: Ludwik II., rodz. 25. augusta 1845.

Wirttembergška ma 354 □ mil a 1,818,484 wobydlerjow; 12 mill. tol. lětnych wudawkow a 85 mill. tol. dokha; kral: Korla, rodz. 6. měrza 1823.

Badenška ma 278 □ mil a 1,461,428 wobyd.; 11 mill. tol. lětnych wudawkow a 85 mill. tol. dokha; wójwoda: Bjedrich, rodz. 6. septembra 1826.

Awstria ma 11,306 □ mil a 35,904,435 wobyd.;

323 mill. tol. lětnych wudawkow a 1848 mill. tol. dokha; křejzor: Franz Josef, rodz. 18. augusta 1830.

Italika ma 5370 □ mil a 26,716,809 wobyd.; 415 mill. tol. lětnych wudawkow a 2400 mill. tol. dokha; kral: Viktor Emanuel, rodz. 14. měrza 1820.

Franzowska ma 9599 □ mil a 36,469,826 wobyd.; 840 mill. tol. lětnych wudawkow a 6000 mill. tol. dokha; präšident republiky: Mac-Mahon, rodz. 13. julija 1808.

Španielska ma 5697 □ mil a 31,817,108 wobyd.; 404 mill. tol. lětnych wudawkow a 5393 mill. tol. dokha; kralowa: Viktorija, rodz. 24. meje 1819.

Španijska ma 9076 mil □ a 16,374,844 wobyd.; 184 mill. tol. lětnych wudawkow a 1750 mill. tol. dokha; präšident republiky: Serrano, wójwoda dela Torre.

Portugalska ma 1623 □ mil a 3,996,000 wobyd.; 34 mill. tol. lětnych wudawkow a 516 mill. tol. dokha; kral: Ludwik I., rodz. 31. oktobra 1838.

Ruska ma 96,850 □ mil (w Europje) a 71,195,405 wobyd.; 518 mill. tol. lětnych wudawkow a 4900 mill. tol. dokha; křejzor: Alexander II., rodz. 29. haperleje 1818.

Turkowska ma 6302 □ mil w Europiskej, s zhka s asiskimi krajami 38,034 □ mil a 11 mil wobyd.; 124 mill. tol. lětnych wudawkow a 880 mill. tol. dokha; křejzor: Abdal Aziz, rodz. 9. februara 1830.

2.

Bombaj Wóh wam!

Nasche žiwjenje je pučowanje po pusejinje tuteho kwěta, praji stary žyrlwinski wóh! Sene zhe lěto smy jašo pučowali, Woža šmilnosć je s nami byla a čini, so s nami kónz njeje. Wobežejne dosć je někotre mu to pučowanje bylo; čjernje a wóšny kwěta šo kóždemu njelubja, lamjenje leža wšchubzom, na kotrej šo sprózna noha storeži. Tón a drugi je na puču ležo wostal a wušnył, so by do drugeho žiwjenja saskof. Wustal je kóždy a pyta wolšewjenje. My pal smy živi a prošny lubeho Woža, šo by nam dale pomhał.

Šrudne by bylo, hdyž pšči swojim pučowanju wěšte hospody njebychmy měli, do kotrychž fastupicž a wotpučowacz móžemy. Šprózn pučowar pšči kónzu dnja šo wješeli, hdyž hospodu namaka, w kotrejž šo wolšewicž a pošynicž móže sa dalishe wobežežnosće, kotrejž na njeho čakaaju. Derje nam, šo tajku mamy! Wěšće wy, kotra to je? Njedzela je tajka hospoda sa šchesczijanskeho podróžnika, šwjaty džen, džen wotpučinka to je, na kotrymž kóždy šwoje brěmjo wot šo položicž, na šlowje žiwjenja šo wolšewicž a sa daštročenje na swojim puču šo rjenje pošynicž móže. Njedzela abo šwjaty džen je wěšće wazne a mudre wustawjenje Wože, šo ma we wšchitkich čžašach po šchesczijach wšchědných dnjach jedyn džen t

čješčzi Bože! a t' nutrnosežzi čłowjetow, tał berje sa kóžbeho jenotliwego, taž sa zyke domy a wofabny, wofstacž. Tutón džen šo s dobrym prawom šabat, džen wotpoczowania mjenuje, na kotrymž šo njenusneho wšchědneho džěka wofstajimy a sa wofšchewjenje dušče staramy. Wot teho dnja rěka, spomn na šabat, so by jón šwjecził.

Ša myšle nimam wofšchěrnje wam, lubi čzi-tarjo, tudy rofestajicž, čžoho dla my kšchesczijenjo přeni džen tydženja jačo šwjaty džen, jačo džen wotpoczinka šwjeczimy, hjes tym šo židži šedmy jačo tajti mējaču a hišchžen dženka maja. Še škole šem je wam to wědomne, tał je to šo wěto, šo našč nje-dželsti džen se starym šabatom židow pšes jene njetrjehi. Pšcheměnicž šo w tym ničžo nješodži. Dofč je, šo wěmy, to je wot Boha tał s mudro-sežu sřadowane a postajene, šo wot šydom dnjow jedny dyrbi džen wotpoczinka byčž a šo niž jenož my kšchesczijenjo, taž židži, ale wščitke ludy druheje wěry, Turkojo tał berje, taž pohanjo, Indianarjo w Ame-rižy, Čhinešojo w Afikej, mutojo w Afrižy šwoje šwjate dny maju, na kotrychž šo wšchědneje hary šdaluja a šwoje Bože škužby džerža. Tu šwamnu pšchifasnju pał mamy: ty dyrbišč šwjaty džen šwje-čicž a njeje to žana prošna ryčž; ale to ma šwoje dobre mudre wotpohladanje. Šene jenož je džiwno, šo my, t. r. my kšchesczijenjo tutu pšchifasnju tał mačo džeržimy a tutn dobrotu šabatneho wotpoczinka šebi tał jara mačo wyšchž wožimy. My wšchaf we wšchitkich škulač šo teho kšwalimy, šo pšes naščeho kšjesa Šchrystuša wot wšchego škuda šmy wumoženi; my pohanow a židow wobžarujemy, šo hišchže w tołštej čimě pšchiwěry a njewěry šedža; nam šo šda, jačo byčmy we wšchěm wyšče nič šteželi, a tola nihdže šwjaty džen tał njemudrje šazwjeny a wotšwjecženy njeje, taž pola naš. Šana dobra kšwalba to ša naš njeje a dofč škłody to nam pšchinjese, hdyž Bože kašuje pšchšupimy a nješeržimy. Wotšwjecženje nježele je w kšchesczijanšlim žiwjenju hrosny brjód, s kotrehož druge škłodne kšorosče nastanu, šo wike žohnowanje Bože šo nam pšch-króšči a šhubi a jeho pomózna ruła šo wot naš wotežhnje.

Šewjaty džen, praži Šgnazius, je kral tyč dnjow; nježela je parla tydženja, něčtó druhi rjelnje: wona je kšesowy džen, na kotrymž mamy šo šadowacž a wješelicž; šabat šo jemu rěka, dočelž je džen wotpo-

čžowanja, niž pał t' lějšoščzi nam baty; džest dušom-neho džěka a modlenja wón je, mjenužy, šo na nim na šwojej duški džěkamy a štejo wofstanjemy šo praschego: ščto mam čžinicž, šo byč šbóžny byč. Wjes staroščemi žiwjenja, w rosproščenjach šwěta, kotrychž šo šwinyč njemóžemy, pšchi džele šwojeho šemškeho powołanja a šastojštwja, kotrež wšchitke našče myšle na šo čžehnje, hdyž na šwojim puczu wšchitke šwoje možy napinacž mamy, šo hušto dofč pravje špřožni budžemy, dha my to šabudžemy, šo ša tym praschecž. Šo tajšim je to wot Boha t' našchich dušchow šbóžnosečzi najmudriščo sřadowane, šo nježela naš na našču dušomnu nufu a na to jene, ščtož je nusne, dopomnicž dyrbi. Wot pra-weho šwjecžjenja nježele teho dla jara wjele wot-wiškuj. A tola jara mačo kšchěžijanow je, kotřž na doštojne wužiwanje šwjateho dnja myšla. Wjele bóle jačo džen prošnokšodženja a lěnoseče je wón mčodym taž starym ludžom witany a na žanym dnju bóle šo nješrěšči, taž na šwjatym dnju. Něčtó je praži: hdyž wšchitke hrěči, kotrež šo ša šchěšč dnjow ty-dženja štanu, na jenu hromadu šo kšadžeja a na druhu nježelste hrěči, dha šym ja wěšty, šo pš-šlešča hromada dwóžy wješča budže, džžli přěnišča. Pračež tola šami, hacž temu tał njeje? Na kotrym dnju šu dha kšchesczijenjo hórje taž pohanjo žiwi, hacž na šwjatym dnju? Šdy dha šo pšchiboham wopikštwja a kurmarštwja bóle škuži, hacž na tutym dnju? Šdy dha šo Bohu mjenje čžesče ša, kiž jemu škušča? Šdže dha najbóle šwaba, šestrowanje, boha-njenje šo štanje? Njeje to nježelu?

Špomnče jenož, lubi ludžo, na to, tał šo nje-žela šwjeczi? Štupmy jenu nježelu rano šo je-neje wšy. Šlaj! ržana čžiščina šo po nješ wu-pšchecžera. Šapony špěwaju, ptacžki na ščtomach šwoje kšerluški šanješ. Šow a tam křawa ruje, dočelž žaneje pižy hišchžen nima. Ludžo špřožni wot tydženškeho džěka troču dlěje leža. Šchěšč bije a šwón na žyrtwi šo šawoni. To je lubešo Boha nježelste postrowjenje, kotrež praži: tón džen je wóž; wotuč, luba dnšča, a škuž twojemu kšjesel! Šo-maču ludžo s kožow šo šběhaju a jedny by wyšlit, šo wšchudžom šabatny mčr a wotpoczint dyrbjak kšje-žicž. Ale ni! šchewž t' šwojemu štolžej wobužny šłocži, wón ma hišchže por čžrijow došotowacž. Šrawž ros-njemdrženy t' šwojemu šlidu kšwata, wón dyrbi hišchže taž abo kšolowy ša šušoda došchicž. Na

burškim dworje so vschelle wótre skowa škyscheja. Wotročel taž powrjestwo so po dworje czehnje, wón so hiščeje njeje wuspač, dolelž je hakle po poknozy domoj pschischoč; škuzobna holza hnoj s hródze lida. Miez dwór! wota hospoša; puzuj lónje, šwari hospodač. Domjaza dzowka hiščeje w pjerju dréma; šyn sasparyn tu a tam stupa. Wschitko po maču dže; wšchal je njedzela; dha so šhwatač njetrjeba! Pschi šnědanju so to prafšenje stanje: schtó dženša te mšchi pońdze? Za njemóžu, rjelnje wotročel, mje skowa boli; ja hotowa njebudu, škuzobna holza wotmolwi; ja woju nowu šuknju nimam, praji domjaza dzowka; ja tola pschi přėdowanju wušnu, pschistaji šyn. Nan so šmėje, macž t temu mjelcži. Wotajče dzėcži! wona napošled pschilaje, so stanu; te dyrbja te mšchi, hewał schrybač šwari; tón tež njetrjebač tał suromy bycz; hdyž by njetrjebač byrgle hracž, wěšče šam njeby schoł. S tuteje tšėje ništo te mšchi nješchindže, šhiba dzėcži, dolelž dyrbja. Muž t žonje praji, hdyž šamaj wó jstwe šėdžitaj, žyrtej žana žaba njeje, so by nam pricz slocžika, a so sa šhachle lchnje, so by trublu tobala wukurik a wobaj so nad tajlim žortnym skowom šmėjetaj.

Šladajmy s wolna won, tał druhdžen njedzelu rano steji. Durje šušobneje tšėje so wotežinja. Muž w njedželstej šukni s nič wustupi, ma šhaju na skowje, šij pod pažu, trublu w hubje. Dobre ranje, rjelnjesh t njemu, hdyž dha šy so tał sahe nastajit? Do mēsta, wón wotmolwi, hlaj! ja mam tam šupowacž a pčacžicž a wšchelle wobstaracž a dženša nicjo nješkombžu, wšchal je njedzela. W Wože mje! — — S drugeje tšėje muž a žona pschindžetaj a sa nimaj cžrjódla dzėcži. Wschitzy šu rjelnje šwobljelani. Šdžeha so tał sahe na pucz podacze? prafšesh so, chzeče hižom te mšchi? Nė wšchal, wotmolwi so, hdyž mój bratr bydli, tam je šermušča, pucz je daloki a dyrbimy teho dla s cžafom hicz. Wo prawdže wėrno! — — Nimo tebe druh dže, nahladny bur, ma bėku koschu a módry wolkmjany l:ž woblecžene a so pomaku po wšy schmata! Šdže dzesh, šušobže? Na polo, wón wotmolwi, ja chžu so tam roshladowacž, tał wšcho steji, šrijedž tydženja jedyn t temu šhwile nima. Šm! hm! — — Na blijškejš sašrodže muža widžish, ma na ramjenju rėbel, w ruzy šorbil. Šhto so temu šesda? Wón chze šlowki a šruschwje šchėjpacž; wbohi, w tydženju wón to njeje došonczėž móhl. — — Šašo

so jedyn widžicž dá, ma mate brėmjeshčo na šhribječe a luri žigarru. Šdžeha šhwatašch, t njemu prajish? Šh! ja wšchal šym šebi njedawno šruwu šupik a tón bjesbóžny handlet je mje šjebač, duž ja t njemu pońdu, so by ju našab brak; dženša na poli dzėlacž njetrjebam, teho dla chžu to s nim wuczinič. Wjele šboža na pucz. — — Napošled so žny retomaš šhlynych mužow do wšy nimo twojeho wolna czehnje; cži na schji šwėtke lošy nješu a šwoje trubli šurja a šmjerdža po palenzu! Šhto šu cži? Pschindu s žusby? Nė wšchal? roboczėnio šu, šotšiz šu na šnježich kulach šyno pošykli a dolelž so hanibuja, njedzelu dopońdnja dale šyž, dha domoj šhwataju, so wuspacž a wotpoczowacž wot šwojeho dzėla. Šač dha pač s Wožim domom a s šemšchishodženjom budže?

Wny wolno, s šotchož šmy hladałi a to wschitko wobledžbowali, šačžinimy a pschi šebi prajimy: dženša budže w Wožim domje mēsta došč. Šdyž tam šami pschindžemy, dha šu tam šawki prošne a přėdač, hdyž na kėtku šupi, so přėdarzej w puščėnje runa. Šloro so šda, jako bychu ludžo žyrtej sa Woži dom njedžerželi, ale mēnili, žimy cžert tam šwoje wachnje ma, tał so teho šwateho mēsta pašu. Dyrbjeli pač tola tam ludžo bycz, dha malo nutrynych, ale wele sasparynych woblecžow bjes nimi widžesh; tebi so šda, jako by wjetšchi dzel wot nič na lónž přėdowanja se žadanjom cžatal a jako by něšotryžkuliz radny přėdarzej něšto dat, hdy by jenož šamen prajit.

Dži pač jenož tón šamy džen do wšy a wobhladał šebi šorcžmy abo šup w mēšče do jeneje štaurazije. Šhto tam widžish? Tute mēsta šu pošne wješelnych hóščew. Woblicža so šmėja; wutrobny so šraduja, woczji so hordžitej. Ženu hordžinu abo dwė w Wožim domje pschėbycz, ach tał dołhi tola tón cžaf je! ale šchėšč a wošom hordžinom w šorcžmje, na šejwanškej šubi, pschi šhartowym šlidže — to so nišomu njewoštudži, to hiščeje dołho došč njeje! A něšoty mēni, hdyž je dopońdnja te mšchi schoł a pola Woža šwoju robotu došonjač, so ma se wšchėm prawom popońdnju domošnoscz do šorcžmy, a so teho šwėru dzerži. Šnješe so to pač, dopońdnja špėwacž a t temu šnješej so modlicž, wječor pač šlecž a šestrowacž, dopońdnja šibšiju a špėwarške, popońdnju šleschu a šchleńžu w šukomaž, dopońdnja te mšchi hicz a w nožy so pjany domoj wlez? Wo-

hlada; jenož njeđzela popođnju a wječor do taj-
 lič ihžow śwētneho wječelenja; tón džen je wěcže
 wjele wjazy ludži tam, dny dny tydženja. Pělna a
 wješkela šhromadzišna je šo tam sešča, mužojo a
 žony, mēdži hōlžy a lubosne hōcži šu tam mēsto
 namakali. Hoščenar a jeho šyn abo bratr a dwē
 Inježnje hošcam poškušuja a mōža lēdom došwatacž.
 Wlida steja polne karancžow a ššlencžanyč
 šudcbjow a š nimi šo ta luba šhromadzišna
 pělnje a rjenje natwari; jashki šu hładte a kaž
 pašasne kolešta šo wjerča; šmēšči a klešti a žorty
 a kljerške štowa šo š nič kuleja, šo šo jedyn džiwa,
 šwoštal lubžo to wošmu. Njedaloko paš ja blidom
 tšjo abo šštrjo š wulkej nntrošču šedža a maju
 kniži w ružy, kotryč dla wulku starošč maju, mje-
 nužy Iharty hraju a šo wo pjenješ nješu. Šady
 ihže šu hrijady kladžene a pělnje hromadu ššlinjene
 a tam do džewcž kōšow kuleja, taš šo jim je horžo
 a šu šo wušlēkali. Šorka w ihži hušlerjo pělnje
 hrončzla šanosčuja, rjenišče, hač w žyrwi šantor
 š byrglemi bekonja a nohi škalaja a mēdži ludžo
 šo wološo wjerča, šo šo poča bóle, hač pšči wščēdny
 džēle a woblicja šu čerwjene, jedyn njewē hač wot
 wina abo palenja čo lubošče abo hanibž dla. Kaž
 šo tam nanejo a mačjerje, hošpodarjo a hošposy,
 šami ščēdžiržy je ššlewerbēthymi wlošami š wje-
 šešej bješadže ššhadžela a šwjaty džēn šwjecja, taš
 tež tam někotry pašek a mēdby towaršy pščiindže,
 liž je halle njedawno se ššule puščēženy a šwōj
 šščēžiški ššub wobnowiš. Tōn paš či hižem taš
 rjenje wē bledžič a pičž a hračž a žortowacž a tehele
 ššecž a rejwacž, jalo njeby to dale ničjo byšo a
 budže wěcže w tym bōrny š mišštrom. Šdy by ty
 paš šo pola njeho wēbheniš a ša tym ššapak, kaš š
 ššekšišmušom ššej, hač hiščeje mōže wšpacž a
 račnowacž a teho runja, dha by šo wōn pošasaš kaš
 prošny hornž.

To je ššamjo nēčžiščeho šwjecženja njeđzela w
 šščēšijansšwje, kaššēž na wšach a w mēšach
 nadeš-
 džemj! Wēniče wy, šo to š šožu luda ihje, hdyž
 šo Woži ššak naš sašpi a ššecja ššak me nim,
 kotraž rēka: ty dyrbišy šwjaty džēn šwjecžič — šo
 taš wuloži a ššošemi, kaš šo to nēš bjes nami
 ššanje? Ššmy dha žyše ššahli, šščēž wē wōššansš-
 njenu ššakšew ššej: ja tōn ššjes twōj Wōh, ššym
 jedyn ššurōmy Wōh, liž nad ty mi, kotšij mje
 hiđža, tyč ššarsšich hřēki demapštam, nad
 ššich džēžimi hač do ššecžeho a šššwōrčeho
 ššawa?

Njeđzela šže mēčž dobru pōndželu, praš ššara
 pščiššow; a teho runja šščož njeđzela warbuješč,
 to či pōndžela ššakš a ššerje; wōbeš ššowje
 rycžiteš wērnōšč. Šdyž šo tydžen š wōššwecženjom
 njeđzela ššapocžnje, kaš dha te dny teho ššameho
 ludžom ššwiate byčž mōža? Šwoštal dyrbi Wože
 žohnowanje pščiščž, hdyž šo bjes Wōha ššapocžuje
 a wuwjedže? Šdyž šo ša dušču nješšara, dha je
 čšowješ, kaš luby ššōt žirny a wōbeš, čšēšo a
 dušča, dale bóle do hlynyč a šššōdnnyč
 ššššow a žadosčow ššapanjetej. Prašičž šo
 hōdži, š teho, šo šo ššwjaty džēn wōššwecžič,
 žyša nusa naššeho čšššš šem pščiščž. Wēššta
 njerōba, duššomne a čšēšne wōššudženje,
 pšči-
 wucženje š šwētnyš wješšelenjam, poššiljenje
 š warbowanju šwētnyč šššow, nješšpokošnosčž
 š tym, šščož jedyn je a ma, nješšwōšniwōščž
 š ššrožnemu džēku, wōbužnosčž dla wššēdneje
 warby, ššwaba a njejednota w domach,
 a šščož šo hewal š temu wōššōto pšči-
 ššajičž, hlaž, to šo wšššitko bjes mēdnyš
 a ššaryš ludžimi pščiššporja. Ša šo praššam,
 hačž wina ššeho čššš njeje ššobu w tym š
 pšštanju, šo šo Wože ššow a Woži džēn
 dale bóle ššapšwa a šo wšššitke te pomožne
 wēžy na ššronu ššajaja, na ššotrež šo
 duššomne a čšēšne čšššne ššōže jeničžy
 ššožičž mōže? Teho dla, hdyž wam Wōh
 poššacž dyrbi, dha šo šššo š nješu wōššōžny,
 a džeržny jeho ššakš: ššomū na ššabat,
 šo by šōn ššwecžič. Ššēšēž dnjow dyrbišy
 džēlacž a wšššitke twōje džēšo ššžiničž.
 Me ššedny džēn je ššabat teho ššnjesa,
 twōjeho Wōha, na ššotryšž nješšdyrbišy
 žane džēšo džēlacž, ani ty, ani twōj ššyn
 oni twōja džowla, ani twōj wōššōčšł
 ani twōja šššžžōšna džowla ani twōj ššōt
 ani twōj žšššomniš, ššotryž w twōjich
 wōššōch je; pšščōž tōn ššnjes poššohnowa
 ššabat a ššwecžēšče šōn. To ššmy jalo
 džēčži hižem wušnyli a to nam ššwōny
 ššōžy ššwjaty džēn pščiššowjedaju.

Twōjeho Wōha džēn je njeđzela; wōn je
 wuššajeny, šo by Wōh ššwōj ššakš w naš
 mēš. Žyž ty džēn je wōn nam poššakš,
 naš š ty mi naššimi wōššarnowal a
 naššē džēšo poššohnowal. Teho dla
 budž njeđzela nam džēn ššwalenja a
 džšakowanja. Ša ššēšēž dnjow ššmy
 wjele hřēšow wōššēšli, dha njeđzela
 nam nješ je džēn roššakcja a poššōžowa-
 nja. Wy wšššēdne pomož Wožu
 poššrebašy, njeđzela nješ teho dla je
 džēn modlenja. Wy šo wē wšššēm
 doššryš dale bóle poššyničž dyrbišy,
 dha ššebi š temu mōž uacžerpašny
 š teje ššudničški Wōžeho ššwjateho
 ššowa.

Ā cjomu dha mamy Boži dom? Ā cjomu dha swonja swony na nim? Njepowjedaju nam wo tym: my so dyrbimy Boža bojerz a jeho lubowacz, so byčimy předomanje a Bože słowo njesazpili, ale to samo sa swjate dzerželi, radži słyscheli a wuknyli. Za a mój dom, my čizemy Božu služic, praji Sofua, njedyrbjeli kšesćizianšzy hospodarjo, nanojo a maczerje runje tał swyśleni byč? Za mam so, Knjeze, Ā twojemu woltarjei, hdyž słyschany budže dzakomny hłós a hdyž předomane budža wšitke twoje džitny; ja lubuju wobydjenje twojeho doma a to město, hdyž twoja čzešč bydl; jedyn džen w twojich pschitwarlach je mi lubšči dylži tamšynt hewał. Tał spěwa Dawit a my kšesćizienjo nachyli s wješelom temu Knjezei služic a se swadowanjom pschincz pschod jeho woblizjo? Njedajmy so wot tych molicz, kotřiž praja, so jim Bože słowo je dawno snate, so nicjo noweho žadny předať wjazny njepředuje a so te stare kuczby dawno su słyscheli, ale kšodžmy te mšči, Bože słowo radži wuknyč, to so nihdy njewuwuknje a tuta studžcn so nihdy njewučerpa. Njecizimny po wawšnju tych, wo kotrychž tón Knjes praji, so so samolwojeja, so njemoža pschincz, dofelž su polo kupili a wotly a su sebi žonu wšali a nimaju kšwile, pschetož tajžy nihdy wot jeho wlečzerje njewoptaja. Ale wotšironimy wšitke sadžewli, kotrež wonka a nutka naš čzedža wot kemsčjenja wotdzeržecz. Ně! wobarunuj twoju nohu, hdyž Ā Božemu domu dzesch a pschilidž, so by poslučal, to je lěpsše, dylži bšasnom wopor, tu radu nam Salomo mudželi. Hdyž pschidžemy žadosćizimi po Božim žohnowanju, stareblimi wo dusče sbožnosć, swědomi swojich hrěchow, potrjebliwi Božeje hnady w Křystušu, a poslučajo s nutrnosćju na Bože předomanje, spěwajo s tymi druhimi rjone kšerluskše, so modlo s ponižnej modlitwu, dha šhonimy, so čizki mēr so do wutrobom lehnje, so swojich pschislušnosćow so s nowa swěru depomnimy, so štódlki trošcht so nam dostanje, swjast lubosćje so wołoko naš wije a nowa wóz psches swjateho Duchu nam słabym ludžom so wudželi. Nječ sebi wšaitžy nutrni poslučarjo tajke žohnowanje Božeho słowa do swojeho doma sebu wunješu a nječ budža čzinjerjo teho šameho, so njebyču so šebali.

Hdyž pał šmy te mšči pobyli, nješmjemy sebi myšlicz, so šmy s robotu žhle hotowi a so šmy Božu ja žhly tydžen došč čzeščje wopolasali, tał so

móhli sebi tež něšto Ā wješelu popšecz. Daježe temu słowu Křystušowemu bohače bjes wami bydlicz se wškej mudrosćju, rošwucžje so a napominaje so šami s psalmami a s kšwalobnymi a s duchownymi kšerluskšemi, lubošnje temu knjezei spěwajo we wškej wutrobje. To je japoschtokste dopominjenje na domjazu Božu službu, kotraž so wosřebje njedželsti džen stacz wa. Se pał to prawe njedželste sawješelenje, hdyž kóždy hospodar a nan doma swój mēšniški hamt, kiz jemu domerjeny je, nastupi a tych swojich, kotřiž jemu su poručeni, džeči a čzeledž rošwuczuje, postilliju Ā ruzy wojmje a předomanje wučita a s nimi spěwa a so modli a jich dzerži Ā behabojosniščzi. Njepraježe, to su pietistowe a mułarjo, kotřiž to čzinja, my pał čizemy so hinat woschewicz a sawješelicz. Dobri a swěrní kšesćizienjo wukupja swój čas s mudrosćju a nakoža wosřebje njedželu, so byču rošili na tym, kiz ta kšowa je, a maju w tym swoje wješele a swoje woschewjenje, so so sa swoju dusču staraja.

My so tež na swjatym dnju s tymi swojimi možemy derje sawješelicz, jenož ma so to w Božy stacz. Tu so hodži wen hicz, so byčimy jeho štutli kšobalali, možemy šušoda abo dobreho pscheczela wopštarč a s nim wšelale wužitne a natwarjaje rycze mērč. Wosřebje sbožomne a žohnowane šwječjenje njedžele budže, hdyž tón džen so Ā temu wot džeči a mēdeho luda nakožuje, so woni čžitaja a pišaja a račnuja a so we wščem dobrym pošnacžju swěru wudoknjeja, město teho, so prošne wołoko behaja hač do šrjedž uožy a do luteje njerody a nješóžiznosće sapanu.

Pomhaj Wóh nam, lubi Šerbjo, so byčimy tu dobru kšwalbu, kotruž mamy, sebi wobšhowali a swjaty džen lěpje šwječili, hač so něł wot mēdnych a starých druhdy stawa. Pomhaj Wóh, so byčimy tón džen wščitžy so jako witani hoščjo a wopštarjo jeho doma, jako wješeli poslučarjo jeho słowa pokasali a swěrní čzinjerjo teho šameho byli. Pomhaj Wóh nam, so njebyčimy, kaž so šda, do teho kniczomneho wawšnja Němžow šapanyli, kotřiž tam a šem s njerodu Boži džen hrosnje wotšwječujuja, so by bjes nami njedželstich hrěchow dale mjenje byčo, kotrež ludowe šbože staja a Božemu kraleštwu Ā nam pschincz njedadža. Wóh pomhaj nam Ā temu, so to rjane žohnowanje, kotrež na njedželu je položil, do tydženja se swojim džečom byčimy šobu brali, so by

Jedyn kóždy prawje požohnowany byt, kaž na duscy tal tež na czěle. Wóh pomhaj nam, so so wschytžy t temu wulkeinu šabatnemu wotpoczynkej hotujemy, kž ludu Božemu je sšhowany w njebjěšach, hđžež smějemy wotpoczowacz wot swojeho bžeka, pał tež kždy dostanje po tym, sčtož pschi czělnym žiwjenju šmy czinili, — t temu pomhaj nam Wóh.

3.

Hudancžka.

Tst worjechi je pschędjenał šandžene lěto do šerbšteho kraja kulik. Ščtóz je te šame šbėhnył, tón wě, so niž jara czěže, a ščtóz je rostlušnył je, so jara twjerde njejšu byše.

W přėnim hudancžku šo plenješy thowaju. Wone šo abo bija abo šo czisčezja. Na te škote abo šlēborne tulojte kručki wobliczo krajneho wjeřcha wuraza, jeho šnamjo pał jenož nahu hčowu a ščiju czi postaje; jeho rula a noha nještej widžicž. Tola tajki wjeřch s jeneje ruki do drugeje dže a daloko, ščėroto po šwėcze wokoło bėha. Kulojte šu plenješy a po tajkim žane prawje wobštajne město njewobthowaju, ale s mošnje a s ruki šo wukuleja. Ščtóz ma jich wjele, abo je dobudže, tón je wjeřeky a šbožomny, ščtóz jich nima abo je šhubi, tón je šrudny. Š nimi człowjel najwjetše lubošče czėri, kaž mčody nawoženja s najrjeiškej njewjestu je ma, a tola šo wutrobny człowjeste hrosnje s nimi šiebaja. Ščtóz šo do plenješow šalubuje, tón wot nich wojazy pušczicž njemóže, hacž runje tuta lubošč lorjeň wsčeho šteho budže. Š nich je šebi kšes-žijanski lud pschiboha wudžekal, kotremuž šo Mammon rėla a temu šo škuži a woprue, jako njeby Žesuf Křhryštuš ženje na semi pobyt. Wėrno pał wěšče je, ščtož je tón šnjes prajit: ničtó njemóže dwėmaj kšesomaj škuzicž. Šda šo, jako by na plenješach šurowe polkeče wotpoczowato! Wone wutrobu štwjerdnu, wschitkón rošom a myšle šašlepja a lėpše šacžucza w człowjelu šaduscha. Žana thč džešacž šasnjom temu luba a

šwjata njeje, kž je do tyranskeho kšesstwa plenješneje lubošče šapanyk. Šich dla šo šestruje, šakruje a kšije, kšaje a luda; jich dla šo šwjaty džen wotšwječži, lubošč t nanej a t macžeri šo šapreje; jich dla mordarštwo, paduchštwo, šalsčna pschibaha šo stanje, jich dla człowjel gramny a nahrabny a lašomštwo pošny šwadu a njejednotu šapocžnje a t wsčemu štemu je hotowy. Š tola plenješy, t. r. te šlēborne abo škote kručki, kotrež nahromadžišč, šo šacžerwjenja, jako byčhu šo šanibowate, šo šo s nimi tejšo hřechow czini. Te rjane papjerki šo s čašom ščornja, jako kšyke šo na naš człowjelow rošmjeršacž, šo tal hčupi šmy a na nje tal wjele džeržimy. Šute plenješy pał wina njejšu, šo s plenješneje lubošče bjesbžnosče nastanu, našcha ška šašalka wutroba to je, kotraž šo t temu wsčemu šawješč da. Šščtož s wutrobny pschindu šte myšle, mordowanje, paduchštwo, šalsčne šwėdčenje, hanjenje. Ščtóz šebi plenješy wě prawje wadžič, ščtóz mudrije s nimi wobthadja, ščtóz je jako dobry pschitkad wobhlada, t šbožu žiwjenja nam darjeny, temu škuža t porjeiščenju čašneho czělnego bježa, tón ma s nimi škladnošč šlicenu, šmilnošč wopolasacž a dobrotu šebi a druhim czinicž. Dolekž pał wěšte je, šo se šwėta je šobu njewošmjemy, dha hromadžny šebi ščazy, ša šotrymiž padušchi nješopaju a kotrež mole a šersaw nještaža. Wulki dobytk je, ščtóz bohobožasny je a ma došč na tym, ščtož jemu Wóh da.

Druhe hudancžko je kuchar. Šlaj! to je wobebny škužobnil w hrodach bohateho kšeskeho luda. Šščódla škužba to je, a ščtóz ju šasteji, temu ženje šyma njeje, teho žadyn hčód njetyšchi. W Ššerbach tajki człowjel triebany njeje; naše hospošy jeho škužbu šastupja a jenicžny, hđž šo w domje bohateho bura kwaš hotuje abo wulle kščezišna šu, dha šo po žonu poščeje, kotraž wě kucharicž. Tola pał mamy bjes Ššerbami jow a tam došč kucharjow a šu to s wjetšcha hewal jara wuššitni a wuštojni mužojo, wo kuchinje pał niž prošča njerosymja a šu s pošojom, hđž jenož jich pėkne hospošy šo jako jich žony wopotaža, mjenujzy jako dobre kucharři.

Tšecze hudancžko je šnėh. Šyma je jeho macž, nalečzo jeho mordar. W pljelušlach czėmnyč mřočelow wón šo narodži, w pruhach nalekneho ščoncžka wón mřėje. Šob nim, kaž pod rjanym pošlesččjom šmy a trawicžki špja a wotpoczujja, a hđž wotucza, wjeřeke žohnowanje ljubja.

Gudaž dha nět, ščo je czi na to nowe lěto
poskicjene jako:

h u d a n c z k o 1.

W schalzy a schlenczy je poslenja wona,
Zeje dla kóždy piczl sdychujo stona.
Hdyž wona pod nošom tebi šo blyščezji,
Kóždy, so syma je, s mudrosčju wěščezji.
Š wyštoła, hdyž wona na tebje pada,
Woko se starosčju na njejbo hlada.
Je-li šo we wóczku pał twojim šo widži,
Wutroba se stychom frudnje šo bėdži.
Wukn tudy w lubosčji dobre wščo wofšycz,
Njetrjebasč wo nju w tej heli ty prošycz.

4.

To je nepscheczal cžinik.

(Matth. 13, 28.)

Njedaloko wot Spremyje leži šerbška wješ a w
njej psched nimale džesacz lětami žana korcžma njebė.
Ze to možno? praschecze šo wy. Za wotmolwu,
haj! wono temu tał bė, so tam žana korcžma njebė,
žana khlamarnja, žana pjelarnja, žana palenzowa abo
pitwona kžėža. To nusne njebė, so by tam tajša kžėža
była. Žana dróha psches nju njewjedžesche. Puczo-
warjo abo zupnižy rėdlo tam pschindžechu a hdy by
šo hdy ščo tam sakudžik, dha po japoschtočkim
šlowje: „hospoduje rady“ pola jeneho abo drugeho
nóžnu hospodu a sa blidom město namala, hdyž šo
najěšč mőžesche. Mužjo a mčodži hólzy wječor
laž wo dnjo džělachu a doma wostachu abo l šušodej
na pschaju džėchu. Ščo pał džělachu, šo nělotry
praschecz budže, liž njewė, ščo by cžinik, so by šo
jemu cžas minył.

Na to čžu wotmolwicz, dolež tu wješ a ludzi
we njej šym derje snał. Mužjo a hólzy schrymny
šami sa šo a sa tyč šwojich schrylowachu, l czo-
muž šebi wołmu kupiču a s tym něloti psches
žhku šymu dosč džėla mējachu, wofšebje nanojo, lo-
trymž wjele džėzi bė wobradženyč. Drusy hrabje,
žpy, topory a druhi ratarški grat šebi džělachu a
ščož šami sa šo njetrjebachu, to bu pschedate.
Drusy kšofčezja wjasachu, abo se šłomy pčolaze
korby a tyšy plecizku; sašo drusy s mitlow a lo-
rjenjow korby a schwindy džělachu. Čzi, kotliž bóle
wuschikni bėchu, wšchelale wuzitne šudobje, kšany, polki,

pschirzele, dčozki pschotowachu. Še wščem tym
šebi ludžo, mčodži laž stari wjele pjenješ warbowachu
a šo w symje laž w lėczu derje stejachu. Š temu
bėchu slutniwi, šebi šwój khlėb šami napječechu a
to sa wullu cžesč džeržachu, něšto džělacz a niž
pršno kšodžicz. Wschitzy wo wšy po tajkim šo
derje mējachu a sa što lėt žadyn prošech w njej
njebė był.

Wješ wulla njebė, nimale poł sta cžikow mč-
jesche. Wjes wobhdlerjemi rjany mčr a dobra jed-
nota kšesčesche. To šo sa wjele lėt njebė stało, so
by jedyn s druhim nělajti prozeš mčł. Wduolatow
woni njelormiču. Hdyž něhdže swada abo pschelora
nasta, dha šo šwėrni šušodjo do teho dachu a psche-
cžiwnikow s dobrym šjednachu. Še mšči na hodžinu
daloko kšodžicz mējachu, ale w žylej wofšadže bėchu
woni najšwėrnischi a najpiknischi lemschikšodžerjo a
njedžeske laž šwjate dny s cžičosčju pėknie šwoje-
czachu, laž to dobrym kšesčizjanam pschisteji.

Ščtož tutu wješ snajesche, šwoje wješele nad
njej mėjesche a hdyž ščo w njej pjenješy trjebasche,
tón je w mėsce lubje rady požčene dosta, dolež dan
w prawym cžasu wotwjedže a kóžde lěto tež něšto
kapitala na šad šapčaczji.

To wjele lėt tał bėšche. Rataršimo tam kžesčesche,
pola šwėru wobdžekane derje nješechu, šłot bu pėknie
wotkhladany. Něsnizy tam wjazy tuczneho šlotu na-
malachu, hač druždže šucheho. Š temu šo ludžo
tyč nowych mčdow sminyču a po dobrym waschnju
wóžow šo woblekachu. Mužjo a hólzy dobre lo-
žane kšolowy a mčdre pikesche s dobreho platu no-
šachu a žony laž hólzy žane žaketi a žane paletoty
ani mantelli a žana kšobuczli s pišanymi bancžikami
njemējachu, ale w pschitjojnėj šukni kšodžachu.

Jene lěto šo pał poda, so jedyn kžėžnik wumrje
a bórny po nim jeho žona. Dolež bė wjele mačnyč
njewotčehnjenyč džėzi, dha šudnišli hamt na to
džeržesche, so by šo ta kžėža na pschekadžowanje
pschedala. Šu mčodny muž s zuseje wšy lupi, liž bė
pjelar. Šedom bė šo tam pschėhdił, dha pschi šebi
pomyšli: jow žana korcžma njeje, ty dyrbiš tu
něšto špytacž! Dosč loški wón hewal bė, w kšarty-
hrazju a druhič wėzach derje nashonjeny, kotrež na
pucze sawjedu, liž šrawnemu mužej šo njelubja.
W tej wot njeho kupjenej kžėzi žana rejwanška kšubja
njebė, haj žana w žylej wšy. Wón dnė šiwė w
hornym šchošu do jeneje wulleje šjenoczji a ju wu-

špundowa, so ſo w niej rjenje reſtauracjje hodžeſche. Tęho runja jenu delnu ſtwa ſ pſchibócejnej komoru nanajrjenifcho wuhotowa, wſche teho teſz nę-
kajki pſchitwart ſ zphelow t lęęzi pſchitwari a wſcho ſ kallom wobmjetacj dafche. Zedyn džen, — bę to w męſazu novembra — bę na tej lęęzi ſ wullimi cęornymi piſmilkami to napiſmo widzię: Witterez reſtaurazija a pjełarnja ſ khlamarnju. Tón muſz myſle męjeſche ſ jeny m dobom tej wullej nuſy wot-
pomhacj, w kotrej ta wjeſ tęjeſche, kotraž ani forczmarja ani pjełarja ani khlamarja njemęjeſche. Wón pał ſ wotczinjeneho wolna hładajo abo w lęęznych durjach ſtejo tym, koſiſz nimo dęęchu, luboſnje ry-
cęjeſche: nó Hanſo abo Pętreje abo Zakubje abo kaſz woni ręłachu, wy mje tola wophtacje; wy budzęcje tola wulnych cęzycj, žiwjenje wuſiwacj, kaſz to druhdže ludžo cęinja. Wy ſo kaſz mnichjojo w kloſchtrje macje a tola na ſad woftacj njeſmęcje; pójcje jenoſ, ja wam ſe wſchę m poſluſju, po cęimſz wam loſchtuje. To ſo nęlotremu wubjernje lubjeſche. To bę ſo ſobotu wjećzor ſtało. Njedzelu rano kraſne zakty na barbjenej dſezy pſchęd wolnom ſtejachu a ſ daloka ſo rjenje bęyſchęzachu, ſo ſo loſcht hibaſche, jenu ſjęcj. Nęlotſi ſebi tajke zakty kupichu a je do khoſeja tun-
kachu a pſchipoednju do mlola drebjachu. To derje ſłodzi, prajachu woni, a tola mało płaczi. Njedzelu wjećzor cęrjóbła męodnych hólzow praſi: my cęzemy tola jedyn krocj do teje noweje reſtaurazije hieć a pohladacj, kał tam je. Tón newy forczmar a pje-
kał jich jara pſchitojnje witaſche a jich nuſowafche, ſo ſa blido ſynnę. S cęim wam poſluſlicj mózu, praſchęſche ſo wón, cęzecje ſchłenęczku palenza męcj? Woni tola njemóžachu nę wotmolwicj, wſchaf tutón palenz jenoſ dwa kroschłaj płaczeſche a w nim bę aniſ a wón bę ſłódko kaſz zolor a wubernje ſłódzęſche. Na jenej ſchłenęczy doſcj njebę a pjełar bę muſz wjeſkeleho ducha; wjedziſche ſchucjki powjedacj, ſmęſchne a žortniwe, ſo ſo wjećzor ininy, woni njewjedzichu, kał. Zako w dęęacjich wajchtał trubjeſche, ſo domoj podachu a ſebi praſlicj dęrbjachu, ſo taſki wjeſkele wjećzor doſho njeſhu męll.

Póndzelu wjećzor, hdyſz woni na pſchafu pſchib-
džachu, doſcj wulhwalicj njemóžachu, kał derje pje-
łarjow y palenz ſłodzi a doleć žony a holzy jim klubu ryczachu, dha jim žyku bleſchku wobſtarachu, ſo bychu jón pruhowafe. Wo prawdže pruha wſchaf žyle t lępſchemu pjełarjoweho aniſa wupadže. Haj tutón

aniſ męodnym hólzam a muſzam tał rjenje ſłodžeſche, ſo woni niſz jenoſ njedzelu wjećzor, ale teſz ſrjedj ty-
dzenia do teje noweje reſtaurazije kłodzachu. Póbla ſchłenęczi palenza ſo karancł dobreho bajerſkeho pima nęlotremu lubjeſche, kotrej ſebi pjełar bę ſ męſta wob-
ſtarak, a męodnym hólzam te žigarry niſz mało ſłod-
džichu, kotrej w khlamach pjełarja doſtachu. To bęchu dha tola kraſne wjećzory, hdyſz wjeſkeła bjeſada ſo dzeržeſche a dale wjazy hólczow ſo tam hroma-
džeſche a ſami muſzojo a žony tam pſchitładzachu, ſebi tu węz wobhladacj. Ženoſ ſtari ludžo ſ hłozu tſchafęchu a prajachu, ſo tuta nowa reſtaurazija ſa wjeſ žane žohnowanje njeje. To pał bęchu jenoſ ſtari wobuſni ludžo, koſiſz na wſcho nowe ſwarja a ſebi myſla, ſo wóſ, kiſz ſ tny ſtarych wujędžennych koſiłow wuſtoczi, na męęcje ſo ſwróććć dęrbci. Męo-
dži wſchaf tu węz wele lępe reſymja a ſo ſa mu-
driſchich dęerza, hacj ſhonjeni ſtari a tał woni ſo pſchęſ niečo wotdzeręcj njedachu, t pjełarej hieć.

Doleć pał tam druhdy njewjedzichu, ſchto ryczecj, dha ſwajata cęiſajina bjeſ nimi być ſapocęinaſche. Temu nowy forczmar wotpomhacj dęrbjeſche. Wón dobru radu wjedziſche. Zedyn wjećzor wón nękaſte kniſki na blido, ſa kotrymſz jęho cęęni hólczjo ſedzichu, połoſzi, prajizy, ja cęzu waſ wuclicj, kał ſebi ludžo druhdže pomhaju, ſo ſo cęaſ jim minje. Wón te kniſki wotczini a bęchu to kharth. Cęępl tola, kał woni woczi roſdžerjachu, hdyſz tute papjerki wohladachu; kał nutnje pſchipoſkuchachu, jało miſchtr pjełar jim roſeſtaja, kał ſo ſ nimi hraje. Najpriedy wo ſchłenęczku palenza abo nęlotre zaktki dęęſche, po tym pał ſo pjenjeſy ſadzachu. Wſchittim ſo to niſz mało lubjeſche a hłaj, ſa nęlotry cęaſ niſz jenoſ nje-
dželu, ale teſz wſchędny džen męodži hólzy a ſami muſzojo w nowej Witterez reſtauraziji ſa blidami ſed-
džichu a ſ kharthami wobkładęcj wjedzichu, lępie hacj ſ žypami w brožni, a žana kniſka ſo jim tał rjenje njelubjeſche kaſz tuta kharthowa. Schtoſ bę ſchto do-
był, to ſ wjeſkeleſche pſchępi a ſchtoſ bę pſchęhrał, tón ſwoje mjerſanje ſ tym tepicj phtafche, ſo jenu ſchłenęczku po druhej do ſo žłofafche. Węſche jedyn ſwoje pjenjeſy pſchęhrał, dha pjełarjez miſchtr jęho t ſebi do ſwojeje komory kłwaſche a jemu rjekny: bratſiko, ty dęrbich dale hrać, ty ſaſo dobudžęch, ſchtoſ ſy ſhubił. Sdyſz pał tón wotmolwi, ſo žanych pjenjeſ wjazy nima, dha pjełar jęho kroschtowafche, bratſiko, to niečo njewadzi, kał doſho hacj ja mam,

też ty smęjesz; ja czi poźczu tał dołho hacz kżesz; mōjesz mi pschi sftadnoszeji sašo dacz; żadyn cziłowiel wo tym niczo njesłoni. Dha potom rēlasze, dajeje mi tolet a hłaj! wschej nusy bu wotpomhane a hracze so sašo sapocżinasze.

Prjedy hacz jutry tu bēchu, pjełat njewjedżisze, hōje jemu hto wa stejl. Żeho dom bē wjeczor psche-pelnjeny, pschetoż też s druhich bliłick wśow hōłzy a mużojo so tam namalachu. Nēloti si hōjom dopokdnja tam sedżichu, popokdnju pał a wjeczor tola s wēsto-szczu so tam sħadżowachu. W domach pał njemēr a swada nastawasze; w mandżelskim žiwjenju luta njejednota knjejesze. Pīchasy bēchu każ puste; jenoż žony a hōłzy a stari ciegni mużojo na nje pschindżechu a tam jenoż so rycżisze wo tyni, kał so tu a tam wadża a bija, kał sħn starščim rożku s łubje franje, so by ju ł pjełarzej donjełł a s wōj dołh pola njeho sapłacził, kał tōn a tamny s wōje pienjesy, s lotrymiż dyrbjak s wōju dañ płacził, pschi piczu a hraczu pschecżini. Nēlotra mōda žona sħradžu pła-lasze a druha sħurawje sħwarjesze na muža a s wōlich hōłzow a tam a sħem w domach puti sħydasze. S jeny m sħowom: se wśy, s domjazeho žiwjenja, s wutrobom bē so wschitke žohnowanje a sboże sħubiko, lemschitko-dżenje bu salsombżene. Pschetoż hōny sħto sħobotu wjeczor hacz do poknozy pschi piczu a hraczu bē sħedżik, dha wōn njeđzelu rano so wuspacz dyrbjesze, abo wōn na sħowubolenje sħorżisze abo jemu bē sħyna abo druhe wurycze mējesze. Wsħal też žyrczej žana žaba njeje, lotraż by prjecz sħozika, praji nēlotryż-lulż. Sħny ždēłzi so maczerje prasħachu, hōje nan je, so s nimi ani wjeczor ani rano žane paczerje wjazy njespēwa, dha ł wotmolwjenju dostachu, so wōn wsħal wonka je abo so sħwile nima abo teho runja a pschi tym we wocżomaj maczerje so sħly sħeńščyżachu, lotreż sħebi se sħorżuchom trējesze. R temu pienjesy sa sħwēcjenje, sa sħol a sa wsħo, sħtoż so do doma lupowacz ma, pobrachowachu a też tehdy tu njebēchu, hōny kralowsti dawł abo renta so pła-cził mējachu.

W tajtej s wōjej nusy muż dobru radu wjedżisze. Pjełat mējesze pienjesy. R temu wōn dżēsze, tōn ł hraczu a ł piczu, tōn też hewal, hōny bē nilomu nusa, poźczowasze. Dyrjo wotħudżichu, pjełat so wobohacjesze. Te wbohe žony njewjedżichu, kał sħu-bolo iħ mużojo pola njeho w dołhje teżachu.

Derje bē, so należo pschindże, hōje mużojo na

polach dżēłacz mējachu; też bēchu wjeczory kusze dostč, so ta nowa restaurazija ħusto próina stejesze. Pjełat pał na nowe paśle myśłesze, s lotrymiż też w lēczu s wōlich ludži by popanył a wjeśelnyħ hōscżow mēł.

Sħto pał tola kercżma abo restaurazija je, hōje so žane tehelje njełuleja? Pjełat so wo to starasze, so by so temu wotpomħako! Wōn w s wōjej sħyrodze dołhe tehelnisħečo sakożi a je s žyħelemi pschitry a je tał mudrje sħotowa, so wot wonka žadyn wot tħy płaczłow widżicz njebē, kiz bēchu tam ł s wōjemu wjeśelu pschileczeli. A hłaj! hōny bē wschitko sħotowe, dha so tam hōjom njeđzela po wobedze hōłzy a mużojo seindżechu a hacz do poknozy tehele kulachu a dostelż jim pschi tajkim dżēle cżopko bu, dha palenż a piwo pīachu! Pjełat bē wsħal sħmilna duśħa, wōn też tym tudy pienjesy poźczowasze, lotsiż žanyħ ani ł piczu ani ł hraczu wjazy njemējachu.

Sħto pał też kercżma abo restaurazija je, hōny so žane reje w nej njeđzerja. Też sa to pjełat dobru radu wjedżisze. Najprjedy wōn druhi sħwajty džen jutrow, a druhi džen sħwajtkow herżow mējesze; pođżisħo lōjde sħtyri njeđzele so na rejwanstej lubi mōdemu każ staremu ludu pistasze. Mōde hōłzy, lotreż wēcżnje se s wōjimi hōsposami na tu nowu kercżmu bēchu sħwarike, psħes to sħednane, sħebi to nowe wjeśeke žiwjenje, lotreż wo wśy so sapocżako bē, wulħwalicz njemōżachu a sħame žony, sħwarjenja sħyte, tam naposħledł sħobu dżēchu, hōje iħ mużojo so tał jara derje mējachu. Psħes tu nowu restau-raziju bē to prjedawisze stare pēłne domjaze žiwjenje žyłe so psħemēniko, nowy duś bē do žykeje wśy salēł a po sħarczu wjeśeke sboże ludžom teżējesze. Ałe wsħo ma sħwoj lōny a kōłbasa dwa; hōje sħu wħyħole hory, tam sħu sħubole doły a sħtoż sħypasħ, to mjełesħ.

Żako mjenujzy žnē domsħowane bēchu, pjełat dženža s tym a jutse s druhim sapocża ryczcz: ty, bratřilo, mę kżemy tola w hromadu sħicżicz? cżas ł temu je; ja dañ sħubicz njemōžu a kżu wsħal sħam tola też žiwy bycz a płacził. S nastroženjom ludjo sa tym pschindżechu, so w jeho knħach wulke kapitalisze stejachu. Dha rēlasze: pschinsze mi rożku abo psħeńzu. Wōn ju pał wjele niže sħerjesze, hacz na žitnyħ wilach płacjesze. Abo wotdżēłaj pola mje-sħtoż winoity sħy, praji wōn a pschi tym so do-mjaze dżēko sħombzi; abo dał mi nēłajke piśmo, a do njeho so sħēłcz procentow staji.

Sedyn by febi myślić dyrbiak, so bychu cziłe wschitzy psches to dyrbjełi mudriści bycz po tym pschiklowie: schtóz so je wopalik, tón so wóhnia boji, ale s horn dele wós khwata. Wono je lóže so skemu pohilenju naruczicż, ale jara czejke tajkeho so wostajicż. Hracż abo s khartami abo s kehlemi, to je wo prawdze ste nawuczenie, kotrehoż nihtó so lohzy njemostaji, dokelż so pschezo s nadzijju troschtujc, so tola jedyn krócż dobudze. Ale lóžo so hracż polěpschuje, dnyli picżl. Palenz je walenz a kóždeho napoşledł tał do swojeho kniejstwa destanje, so rosom a wolu shubi a je l wschitkim kóşejam pohileny. Wopikstwo wěru wutrobny a swědomnje tupi, wschitku luboşcż l Bohu a l cziłowetam mori a kóždeho tał daloto pschinješe, so ani na so niczo njedzerzi ani swojich najblişchich pscheczelow wiazy njeczeşczi. Wjele lěpje s liberatom njeje, liż s njerodu a s lěnjosežu w korežmach so wala. Ezincze tsi kchiziki sa nim; wón je shubjeny.

W tej nješbožomnej wşy srudnje steješe. Džeczi a młodzi ludžo sanjerodzijku; nanajo pijachu, maczerje şame w njeczişcoci swoje hospodarstwo s njeloschtom wjedzechu a şobu pomhachu, so domjaze sbože so bóle kaşeše, kubka a žiwnoşcze pod hamor pschin-dzechu; hdyž přjedy žane njemandželşe džeczi njebechu, dha něł so wjazy jich narodzi hač mandželšich; žyłe cziřjody prošerjow do wokolnych wşow pučowaču. Tola pał so prajicż hodzi, so wschudžom po wşy to bubjenstwo njelnjeşeše. Tu a tam bě pėna pobóžna, rosomna žona swojeho muža wrot loşystwa wotdzerjowala; tu a tam hólz a holza so njebeşchataj do teho njeródnego žiwjenja torhnyč dałoj. Na tajlich domach Bože žohnowanje wotpoczowaješe.

Tón muž pał, liż tu nomu restauraziju bě sakožik, je so tola derje mēł a so wulzy jara wobohacizil? praschecze wy so. Za Wam wotmolwu: móže poklecze sprawnje smhšlenych ludzi, starych wowkow, hkluboło srudzenych žonow, bjestroschtnych staršich něłomu žohnowanje pschinjeşcż? Móže, prascham so ja waş, tón, liż tajke skazenje do měrných domow a wutrobom pschinješe, liż şymje njerjada, jenož swój wužitł pytajo, do pschěnyh şhješche, liż şylsy a sdychowanja tał wjele nješbožomnych na swojimi swědomnja mješče, sbožomnyh bycz?

Přicti přědku so Witterez pjarzej derje doşcż džěše, wón pjenjeş na pjenjeş kopješe; ale sa něłotry czaş so jemu wostudzi dželacż; wón s hracż-

łami hraješe, wón so şobu do picza da. Šeho žona so do schkenczi salubowa, pschěd wjeczorom bě trochu polhmurjena, wjeczor pał wón žyłe pjann. Šeho ličomniwo a poşčowanje jeho do wschelatich prozeşow saschmata. Žene nješbože po druhim jeho potreki. Šeho žona sake wumrije; wón se şkuzobnymi holzami swoje hospodarstwo dale wjedzeše, ale te jeho wujebachu a şame doşcż njerodne bechu. Pschelurz w mješce, pola kotrehoż palenz a twory bjeriše, dokho je sczerpliwosežu na płaczenie czaławe a s nowa poşčowawe, hač napoşledł mēra pokna bu a wón na pschědowanje ležomnoşcžow sforzeše. Šako wscho bě roşpschědate, so Witterez pjarč do swojeje narodneje wşy se swojimi džěczi wroczi, hdyž je žyłe wotkudženy na wódnizu wumrijeł. Na jeho mēsto je drugi němz tu nomu restauraziju kupil a ju nutěła a wonka žyłe ponowil. Dženša hişceže so w nej njedželsti džei kharty hraja, kehje luleja a reje džerza, ale wono so sda, jako by hóşcžow pschezo mjenje byto. Wjeşni ludžo počinaja tola trochu mudriści bycz; stari liberakoj so s džěła semrjeli; młody lud so poezina dohladač, so so to knicžomne kumschty, kotrež so tam czerja a jich po czele kaž po duski do skazenja ponurja!

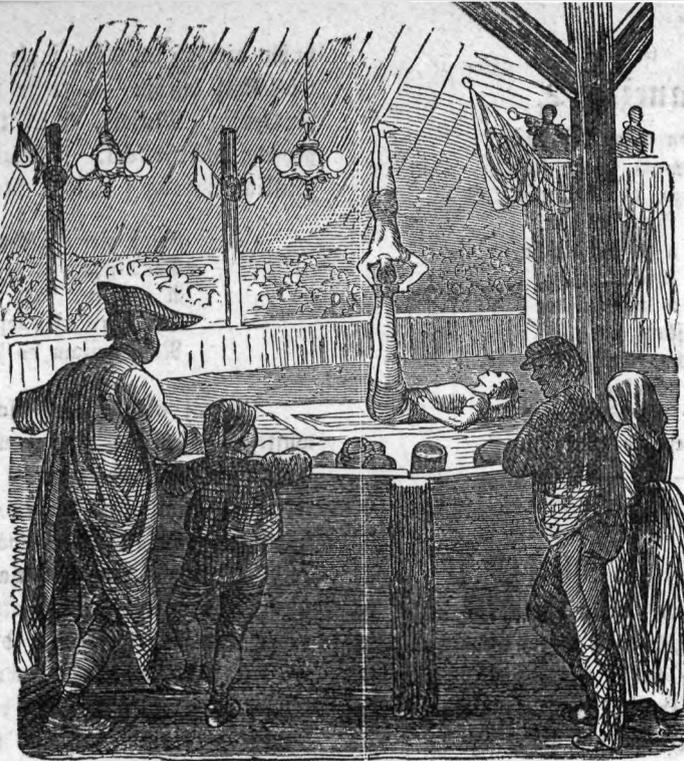
Oh! so bychu so bóle dohladali, hdy to wērne šbóže je; so bychu wschitzy, młodzi kaž stari, şwěru respomnili, šhto l prawemu mēru şkuzi! Wudny Salomo se wschēm prawom přěduje: lěpje je, do kheže žakóşczenja khodzieč, dnyli do piwneje kheže, w tamnyh je kónz wschěch ludzi a žiwy wosmje to l wutrobje. Wudjenje je lěpše, dnyli şmjecż, pschetož psches srudnoşcż budze wutroba polěpschena. Wudny wutroba je w domje teho žakóşczenja a hşupny wutroba je w domje teho wjeşela.

5.

Škladnoşcż je sawjedniža.

Pawłitez nan bě junu se swojim dwanaćelětnym şynkom Hanšom na hermanł do mēsta schoł. Hdyž so wobał pschěd wjeczorom domoj wroczeşchataj, nimo wulleje budy pschinđeşchataj, kotraž njedaloto wrotow mēsta steješe. Wot wonka bě widzicż, so je nutěła nanajrjenišcho poşwěčena a wjele luda do njeje so czišcheczeše. Šhto pał to je, praschěše so Hanš swojeho nana, liż nimo khwatač khyşče. To so

kellerjo, Hanšo, to sa
 naš ničjo njeje. Hanš
 pał bė druheje myšle.
 Wón bė mudry hólz
 a níz na hřowu pa-
 njenn. Nady kazyšce
 wjedzic, kajke kłumšcty
 tajzy kellerjo czerja a
 prošeske nana: ach!
 pójče wschal tola, kze-
 moj tež nuts šanc, šebi
 tu wěz wobhladacz.
 Pawlitez nan wschal
 šam ženje w tajkej
 kellerškej budze njebė
 pobnył a dofelz wón
 šwojemu Hanšej w
 wschém wolu cžinjeske,
 dha tež tudy jeho na-
 ležnu proštwu šapowje-
 dzic njemóžeske. Te
 pjenješy jeho drje mjer-
 sachu, kotrej ša šastup
 płacizę męjeske, ale
 dofelz bė haj prajit,
 na šad njemóžeske.
 Wobaj pał woczji roš-
 dzěrašctaj, hdny do bu-
 dy pschindžesctaj. Wn-
 šeschezate lampy šwětłosč
 roššěrjachu, šo bė
 jašnischy dnjli wo
 dnjo. Šerzy najrjenjške
 hrónczka wóznje pištaku.
 Luda tam wjele wjazy
 šedžeske, hacž hdy w
 zyrkwí. Kellerjo bėchu
 w žibžannych šuknjach,
 kotrej wot luteho šlė-
 bora a šłota šo bny-
 šłotachu. A kajke bėchu
 to š dzėla šmėšne, š
 dzėla wubjernje kłum-
 šctne šctuki, kotrej
 kellerjo wuschilnje wu-
 wojedžechu. Žene šo
 pał wobimaj, Pawlitez

nanej a jeho Hanšej
 lubjeske, šctož tudy na
 tutym wobrasu wot-
 snamjenjene je. Hanšo,
 rjeknu nan, šo šmėšo,
 ł šunej, liž šebi š wo-
 šebnej nutrnošcju wscho
 wobhladowašce, Hanšo
 tu móžesz něšcto na-
 wulnyč! Ach nano,
 wotmolwi tón khróble,
 to ja tež došonjam!

Šdnž bė lónz, nan
 a šyn domoj dzěšctaj
 a njemóžesctaj došč
 wo tym wupowjedacz,
 šctož widžekoj bėšctaj.
 Hanš pał druhy me
 škubolich myšlach šte-
 sšce a rjekny: nano, to
 pał ja tež došonjam!
 Ty by był khadla, wot-
 molwi nan, šmėšeske
 šo pał š lešnosczju na
 šwojšeho lubeho Hanša,
 liž wschal wschelle lóny
 štwo šebi wumyšli a
 wošebje na lónju jė-
 chašce, kaž štary husar
 a po šctomach kažeske
 kaž kóčła!

Ša něšotre dnj pał
 macž, kotraž w kuchi-
 nje wobjed warjeske,
 pšes wolanje a pł-
 kanje šwojich dzězi,
 wošebje šwojšej cžěš-
 neje holczki, kotruž bė
 přjedy do kolebki po-
 kóžila, šo nucžena
 cžujeske, do jstny po-
 hładacz, šctó tam je.
 Šctó pał tu widži:
 Šłaj, Hanš došonjeć
 pnta, šctož je wot
 kellerjow na hermantu
 widžil!

Gudanczko 2.

Wtętu barbu mam laż sńęh,
A laż wón, mam ja ǫo slę;
Dżęj je horzo, dha laż wón
Rossbłhnu a sħinu wsħón.

Wac mje a ja porjenšħu
Twoju zħtu zħrobu;
Sabudź mje a węc mi to:
Mjaśo tebi stasħ ǫo.

Sħnke wsħo, sħtoż rycziś je,
Runjęz byte lubojne,
Mmasħ mje we ħomje ty,
Rniczomny teħb' bħasnit ħy.

7.

Derje temu, fiż mudry je.

W Rulczach juntrócj burjo pola karanczka do-
breħo pitwa będzicħu a bębi to a wono bledzicħu. Pšħi
tym jedyn to prasħenje staji, sħto na ħwęcze nuf-
niśħe je, abo ħlónzo abo męħaczł? Nalilez smótr,
jara mudra mudra ħwojczka, teħdy na męcze ǫo ħłowa
mozowasħe, prajo: kał dha tola mōže jedyn tał ħłupje
ǫo prasħecz. To ǫo tola węc, ǫo męħaczł je nuf-
niśħi dżyli ħlónzo; pšħtoż wo dnjo je tola ħamo wot
ǫo ħwęcłko! — Pšħedźenal teħdy njeje pōdla był,
ħdyż je ǫo tuto mudre wuħudjenje stako. Ale druħi
raś je pōdla był, ħdyż bęħu ǫo něłotfi młodzi ħólzy
w Rulczach na pšħasfu sesħli. Roźdy dyrħjesħe teħdy
prajicj, kotry džen je jeho narodny džen. Ddyż něł
Rosħprez Ĥans rjelnu: mōj narodny džen je kōzde
lęto 6. septembra, dha Małħarjez Michał rosnjem-
drieny na njeħo sawoła: to węcno njeje! Čzoho dla
to njedyrħjało węcno być, wotmolwi Ĥans, ja tola
ħam wjedzicj dyrħju, ħdy mōj narodny džen je!
Michał pał ħnęcny na njeħo sħrčowłny: ty ħarjo,
6. septembra je mōj narodny džen!

Wulle sbože tola je, ǫo je ħiśħeje teħto mudryħ
ħłowow na ħwęcze!

8.

Dzerż hubu, Marsħa!

abo

Dżęj je blada,
Tam je swaba.

So ħu žony wulzy jara węcipne, wsħitke no-
winki sħencj, ǫo pał niczo na wutrobje sħowacz ani

ħubu dżerżecz njemōža, ale ǫo wsħo wupowjedacz a
wullestacz dyrħja — to je wulla ħa a ħrosne pšħi-
ħłodjenje. Mużojo, kotřiz to praja, ǫo nad žonami
ħrosnje pšħeħręśħa. Wšħał němfi pęgnęł ħwalbu
žóniśħeħo naroda i tałimi ħłowami wopisaje:

Budź cześc a ħwalba žónškim:
Te wijeja
A sħijeja
Wšħeł rōzicził wjeħela
Nam mużam do žiwjenja.

Njepraj ničtō, ǫo wsħał žónki drje ǫo na to
wusteja, i jeħłami ħwoje rubiśħka a ħulnicził sesħicj
a je ħwojimi poręziłkami ħwoje włosħy na ħłowje
splescz a pšħistojnje do rjaneħo węcza swicj, ǫo pał,
ħdżę rōže ħu, tam też wōtre cżernje kałaju. Mu-
žojo, kotřiz na žony ħwarja a lute sħe na niħ wibža,
njeħ tola ħami na ħwoju wutrobu dyrħja a ǫo
prasħeja, ħacz lępšħi ħu dżyli wone. Pręcnej žonje
w paradisu ǫo wina dawa, ǫo je pręcneħo muža
sawjedka a ǫo je i teħo pręcni ħręcħ nastal, pšħes
kotryż je srudne sħazjenje na zħtu cżłowstku sħłasħtu
pšħiśħto, ale i cżomu dha je ǫo muż sawjescz dał?
Pšħedźenal tu węc rossħudzicj njeħa, ale ħže ħwojim
cžitarijam něśħto powjedacz, sħtoż je ǫo w jenyħ
męstasħku njedaloło prusħiħ mjesow pōdako. Njeħ
po tym kōzdy ħam ħudzi, ħacz ħu te porōłi prawe,
kotreż ǫo žonam teħo dla cżinja, ǫo ǫo lubjerad do
wsħeħo tħłaja a męśħeja a wsħitko wullestaja.

Temu męstasħku, wo kotryħż ǫo ryczi, ħzemny
Dobroħora ręcacz. Męśħczjanosta, jało prjōdblęteč
gmejnisħe rady, kotremuż bę rjadowanje wsħitkiħ
męśħczjanškiħ a gmejnisħiħ naleźnosczow porucžene,
bęśħe czeħny muż, liż i ħwalobnej mudroszczu, ros-
ħladniwoszczu a ħwęcnošczu ħwoje sastojsħstwo wjedźeśħe.
Wōn bę pał pšħes něśħto druħe ħiśħeje jara wujna-
menjeny a wobśbožený, mjenuzy pšħes to, ǫo jara
wusħitłnu, dobru a dostojnu mandželisħu hospośu mę-
jesħe. Tuta žona lņjesa męśħczjanosħy bęśħe wsħeje
cześeje wo prawdže ħōdna, we wsħelatiħ węcach wu-
stojna a pęcna hospośa. Žana na Dobroħorje ǫo na
warjenje, woħęje na pšħihotowanje kołbaħow i ħiħa-
tym kałom, na sħicze a tħłanje a na płokanje sħatow
tał njewustejsħe, każ wona. W zħtyħ męcze žadyn
muż tałte ħnęcħęle kośħle a ħħornawłi wokoł sħije
njemęjesħe, każ lņjes męśħczjanosta. Ale — ħdže
dha na ħwęcze je cżłowjeł, ħdy by runje najwoħęb-

časch, sčto w gmejnstej radže so wuradźuje, wón pschistaj. Jenje wjozhy! wobstruczi wona. Daj mi ruku na to, žadasche wón febi. Zow masch ruku na to, wona s wjeselom sawoła. Ale móžesch wo prawdže hubu dzeržecž, Marscha? hiščecze jedyn trócz wón so na nju wobroczi. Gandrijo! bórcžesche wona, jako by to jemu sa sło wsacž chžyła, nimasch dha žaneho dowěrjenja te mni? Nó dha, wotmolwi wón, ja chžu czi wěrícž: pohladaj pał najprjedy sa tny, hacž ničtó psched durjemi njeje. Snyh so nēt te mni, ale kšychišch — hubu dzerž, a njepraj nikomu ničžo, hewał móhta do wulleje haniby pschincž.

Rnjeni Marscha bē so blisko t swojemu mužej khynta a wczipna na njeho posłuchasche. Wón pał počža: bē to Wórtmana dla, so dženka tał dekho na radnej kžēzi bēchmy. Tcho dla, rjetnu wona, sčto s tutym njebolakom chžecze? Nó! žadyn njebolak tón tola njeje, Marscha, wón jenož je khydy a po tajlim jemu kšuzbu dacž chžemy, psches lotruž wón něščto warbuje; hewał jeho gurejna sežiwicž dyrbi. Kajta to pał kšuzba je, lotruž jemu dacž chžecze? Eskuzba je drje dobra, ale trochu wobczěžna a njeměrna, hdyž so tola jenož s žonami trochu wē snjecž a jim jich wolu czinicž, dha so jemu derje pōndže, praji mēščczanasto. Wn jecho tola sa hužazeho pastyrja postajicž njechacze; temu žana žona žanu hužazu dowēricž njemōže! Wl! čžoho dla dha niz? hužazy pastyr pał njebudže, ale . . . móžesch ty pał hubu dzeržecž? Marscha, wopomni to! Gandrijo, sawoła wona, praj mi Dože dla, sčto s tutym Wórtmanom chžecze, dlēje ja to njewu- dzeržu.

Rnjes mēščczanosta, kaž by bojasny byt, so po jstwyje roshladny a swojej knjeni mandželskej jene jenicke kłowo do wucha šcherny. Ale to kłowecžto bē kaž schricžka, kiž do pulveroweho žuda sleczi. Wona se swojeho stōlja stoczi, kaž želena, po žnyhm woblicžu so sacjerwjeni a počža hrimacž. Sčto? sčto? Wórtman, tutón njebolak, tutón picžt, tutón lidorak? tón . . . Nó! nó, smērowasche wón ju; t čžomu so tał hnēwasch? Wórtman budže swoju kšuzbu derje doščž fastacž; njech wón hiščecze poč lēta wulnje; wuschitny wón hewał je, kžhodny hłōš won wšchal tež ma; potom njech swoju nowu kšuzbu nastupi; wón budže so wšchitlim žonam lubicž, to móžesch mi wēricž. To pał nihdy niz a to pał na nihdy niz, sawoła wona; radščo njech žyła čžłowsta schlachta tōnz wōsmje! — Gmejnsta rada pał je to wobsantēa;

we wullich mēstach a w Americy to hižom dawno wobšteji, so tajzy mužojo tule kšuzbu wobstaraju; s trōtka praju, dzerž hubu, Wórtman ju krydnje. S tym knjes mēščczanosta stanywšchi febi swoju pifesču woblecže a kij kaž kłobut wšawšchi se jstwy a s doma khywatasche. Wona pał sa nim wēkajche: to pał nihdy niz, ha! ha! Wórtman, tutón njebolak, tón dyrbjak? ha! ha! Wona so smējesche a na to pšakasche, ale napōšledt swoju hambu s kłowym torhny a do lura cziknu, a jako bē so swoblekaka, tež se jstwy czērjesche, kaž honjeny sajaz. Sdyž pał psched kžēžnyhmi durjemi se swojim mužom w hromadu trjechi, dha tón pōrity na hubu pokōzi a rjetnu: Marscha, wopomni, sčtož ky kšubika!

Hižom nasajtra so na Dobrohorje wulle mucze- nje polasowasche. Pschi studnjach a na torhohščču žonn a holzy stejachu a wōtjje bjes sobu powjedachu. Mužojo to frudue šhonjenje czinjachu, so bē wobjed pschēleny, jēdž kaž sešmudžena a t temu njelubosne bjeswočžo žonow wo tym smēdcžesche, so nekajte njewjedro hrosy. Wórtman, jako do hōščzenja t bēfemu konisej pschindže, so by febi wječor tarancžt bruneho porjedžicž dał, bu wot knjenje kōrcžmakki se kwarami witany a na to s durjemi won polasany. To bē pōndželu. Wutoru knjeni Marscha se swojej lubej piwaržez kmetru popōdnju pschi škalzy kłosefa radu stšadowasche a wječor so wšchite kłosejome kotry pola tyšcheržez maczerje seindžechu a wulku šhromadžisnu mējachu. Kaž so powjeda, dha su so tam bjesbož- nje šbēžtarste rycze dzeržake a wažne wobsantnjenja žuroweho ropota stak.

Serjedu na to bē pošedjenje gmejnsteje rady. Šsobustawy teje šameje pod pschedšydstwom swojeho mēščczanosty šhromadžisnu dzeržachu a jenohtōšnje wobsantnychu, Wórtmanej tu kšuzbu pschepodacž — dha na jene dobo so wonka po šhōdže wulla hara šbēže; durje so worczinichu a pod nawjedowanjom knjenje Marsche a piwaržez kmotry a tyšcheržez ma- czerje so žnyh wulki roj šwarjožnyh a harowazyh žonow do sale waki. Wn to pał njeczerpimy; to so nihdy stacž njekmje, to pał nihdy niz, Wórt- man, tón lidorak, tu kšuzbu dostacž njekmje, tał jena po drugej schtrēcžesche, hacž napōšledt wšchitke w pol- nym khorje sanješčču: to pał nihdy niz.

Ale, moje knjenje, počža mēščczanosta, sčto ma tutón nadpad na febi? na čžo so wobczěžujecze, čžoho dla wbohi Wórtman tu kšuzbu dostacž njekmje? do-

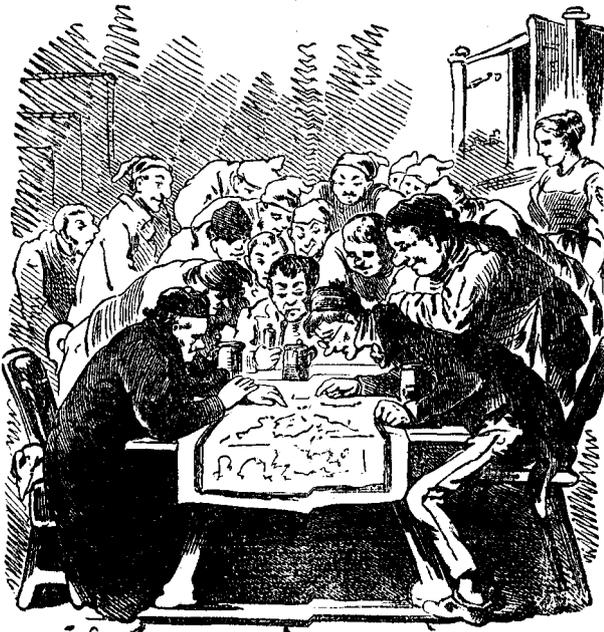
leż to męcz njechamy, sawoka jeho knjeni mandzelska a dótkny so s porstom jeho tofsteho brjucha; my žony to nječerpimy, a hdy bychu to dzeščazjo męšč-
 cjanŝy prjódłstejerjo postajili. Na to druzi wot tyh mužow, kotřiz tam ředžichu, řłowo wa, prajizy: Wórkman tu řkuzbu dořtanje a ju řłhowa, řudniřti hamt je to poručik; řčtož řmy wobřantnyli, to je wobřantnjene. Žakořnje, bjeřbóžnje, řmęřčnje, řil — řręch a řaniba to je — řher řonow na to wot-
 molwi. Ze dya řatan do wař řajęk, řłonežnje pi-
 warzež řmótr ř wullim řłořom řawoka; wuřiwajęze tola řořoma, wy wrotne řony, wam móže to tola
 řřko jene bęcz, hač řón abo druzi wam řkuzi a
 nóžny wotpocžinł wam řařy. Włn pał niřoko a řa-
 neho muža njechamy męcz, liž by tu řkuzbu čžinł,
 my čžemy nařchu řtara Wicęařez womfu wobłhowač; Wórkmanej wocži wudrapamy. A hdy byřłtař runje

hamt a řral řam to přřkřařakoj, my jeho njechamy
 męcz, a to niřdy niž. Rał pał tola Wicęařez wowl-
 a Wórkman hromadu řkuzřatař? prařřeře řo pi-
 warzež řmótr. Wicęařez wowl- wotřanje baba a
 Wórkman budje nóžny wajřtař. Rał? řčto? Wi-
 cęařez wowl- prařřeře řo piwarzež řmotra. Za
 wotřanje řa babu! wotmolwi jeje muž. A Wórk-
 man? Tón řkuzbu nóžneho wajřtarja dořtanje!
 Ale knjeni męřčęjanofřta je nam tola prajřka —
 řo — řo dyrbi Wórkman babinu řkuzbu dořtač.
 Žyła gmeřuřta rada řo ř žyłej řčłju řmęczj pocža a
 řnjeř męřčęjanofřta ř tym řonom řjeřny: Moja luba
 řónka je mje wopał řrořymřka, dčięze w Wóřim mjenje
 ř męrom domoj, řtara Wicęařowa wotřanje ř babu
 a Wórkman budje ř wajřtarjom. Čřwojeř řonje
 pał wón do wuřa řčepny: ja čžyč jenož wjedžič,
 hač móžeř hbu dęřęczę, moja Wariřa!

8.

Ččto řo w řwęcęze podawa.

Žako w. l. 1870 řran-
 zowřta wójna wudyrł a
 řynojo nařřeho luda pod
 namjedowanjom pruřřeho
 řkala na nju bęchu čžah-
 nyli, dya bęchmy w męřtač
 a na wřřač wřřitřz węcřpni,
 powjeřęze dořtač wo wřřitř-
 řłich bitwach a podęndženjach,
 do kotřyčž buchu nařři řaplečženi. We wullřłich
 męřtač drje ludžo přřeř
 wulle, wřřčędnje wulhadžo
 nowiny na męřęze řhoniču,
 řčto a hdy a řal bę řo
 řčto řtačo, ale na wřřy
 jara powařu powęřęze dón-
 dęchu. A řemu wjeřni
 ludžo w řerbřłich a w
 druzřłich nowinach wo bitwach
 a nadpabač čžitachu, kotřę
 tola pał na řane wařčnje

řo tu a tam bęchu męle,
 řebi myřłicž njemóžachu,

hđze te męřtna leža, hđžę
 řo to a druzje bę řtač.
 Teřdym někotři w B., řo
 by řo řemu wotpomřřalo,
 wobřantnyču: my čžemy
 řa tyđžen dwdřz abo hu-
 řęřičo řo něřđze řřhadžo-
 wacž, ř. duchomneho a wu-
 cęęęřa a druzřłch bóle wa-
 cęęęň ře wřřy prořęcz, řo
 bychu čži nam ře řerbřłich
 a němřłřłich nowinow to nař-
 nowiřře řobudžęłili a wu-
 łkadowali. Za węž bu
 pęłnje wuwjedžena. W
 hořęęęnu bu řřwa wotnaja-
 ta a řa węřte dny řo tam
 wjeřni wobydlerjo řhroma-
 dčiču; nařnowiřře powęřęze
 wo wojnumjedženju, wo
 dořbnyč bitwach a liřty wojałow ř řranzowřře buchu
 prjódłęřitane. Řnjeř wuřęř přřčiniřę řrajanu řřartu

šobu a polasowasche na njej, hbjze te wšchelake bitwisčezja leža, hbjze šo wójs'no bė biko, tak je šo do prjódta čziščezako a hbjze jeho jenotliwe wotdželenja steja. Tež l. duchowny tam pšchindže a je šwojich wullich nowinow, kotrež wón dzerjesche a wšchėdnuje pšches póst došta, to najnowiške sjemi a šo s druhimi šobu nad musłim slufkowanjom a sadzerjenjom tyč młodych šynow šwojeje wošady a nad tymi listami wješclesche, kotrež woni domoj pišachu, tež rady tu poručnosč na šo wša, w mjenje staršich a pšcheczelow na te listy wotmolwenja sestajecz a sapišacz.

Šo wójsnje, jako bėchu šo wojazy sašo domoj wróćili, lubosnje w městach a na wšach wot luda witani, budžiške tuto towarstwo šo sašo rosenčz mōhko. Ale nē, prajachu woni, wono je tak wuzitne, so dyrbi dale wobstacz. Derje dyrbi to najnusniške a prėnje wostacz, so šo šłowa Božeho a teho ewangeliona Jezom Xrysta dzeržimy, so le wšči lħodžimy a temu šłowu bjes nami bohacze bndlicz damy we wškej mudrosčzi. Ale w našim čzaju šo wot lōždeho žada, so w pšnarzu teho, sčtož l jeho čzagnemu a šwėtnemu powolanju škuscha, sady njewostanje, ale šo w tym wudokonjecz pyta. Skladnosč l temu pał šo nam niħdže lėpje sticicz nje mōže, hacž s tym, so šo do tajleho towarstwa šjenoczimy, w kotrymž wo šhonjenjach w nastupanju ratarstwa a rjemješnistwa rječimy, hbjze wustojni mužjo najnowiške šakony, kotrež šu wuške, nam wučoža a wo wošebnych mužach a podawlach stareho laž noweho čzaka pšchėdnosčli dzerža.

Tuto towarstwo je šo šakōžito a hiščeje dženša wobšteji. Nedawno pšchėdzena, jako w tamnej wokolnosčzi wokoło lħodžesche, wot šwojeho wuja šlyšesche, so smėje wječor w šcheczič tuto towarstwo šhromadžisnu, a jemu bu pšcheczelnimoje wotpuščezene, šo na njej wobdželicž. Ščtož je tam nashonik, to šo wón ššhrobbli, tudy šwojim čžitarjam wupowjedacz.

Na wullim dubowym blidze wulka lħarta, laž laž šo w ščulach namala, wupičestrijena ležesche a na njej bėchu wškitte europiske kraje posnamjenjene. Dokelž bė šo jedyn sa tym prafšak, ščto to se ščpaniskej wōjnu na šebi ma, wo kotrež „Serbske Nowiny“ druhdy krótkle powjesčze wotčziščezja, dha wobstarny knjes wuczeř pšhitomnym na lħarcze najprjedy polasa, hbjze ščpaniski kraj leži, mjenujzy žyle na tym jnym wječornym lōnzu Europiskeje, wot morša wobdaty a s Portugalskej mjejujo, a so laž poštupa

wonšlada. Na jnym bohu s Franzowskej w hrdmadu storka a je wot njeje pšches wyšole horu, kotrymž Pyrenāje rėfaja, dželeny.

To je rjany kraj, praji nētl. wuczeř, ale jara nješbožomny, pšchetož tam traje hižom wjele lét nje-mėr, šbžl a wōjna. Pšchėd nēkotrym čzajom šu Ščpaniszzy šwoju kralowu Isabella wuhnali a na lħwilu republiku šakōžili. Hdyž bėchu teje šyczi, dha šebi italiskeho prynza, šyna krala Šamanuela, s mjenom Amadeus, sa krala wušwolichu. Tōn šo tež tam w lėcze 1871 poda a šo na kralowski tħrōn šnje. Wōn mējesche tež najlėpšche wotpohladanje, sa ludowe jboze slufkowacz. Temu šo pał se strony wyšolich a wošebnych knježich teško sadžewow napšcheczimo stalesche, so se šamgnjeje wole šwoju krōnu sfozi a ščpaniskemu ludu a kraju boze mje prajiwšči šo sašo do Italiskej wróćzi. To bė wot njeho jara madre, pšchetož, hdyž njebabžiške šam ščot, dha budžichu jeho s kraja wuhnali. To šo w lėcze 1873 sta, so tutōn kral Amadeus šo šwojeho ščpaniskeho kralowanja wotrjeczny a sašo domoj džėšche. Ščtož pał čžyšche ščpanijski lud čžinicž, hdyž žaneho krala wjazy njemējesche? Sašo bu republika šakōžena a šławnny muž, s mjenom Castelar, bu sa prāšidenta postajeny. Dokelž pał bė wullik džel luda kralowszy smyšleny, dha wēšty prynž Don Karlos, kiž bė hacž dotal w Franzowskej žimy był, potomnik prjedawšcheho ščpaniskeho krala s Bourbonškeho splaha, šo na to dopomni, so ma drje nēlajše prawo na tħrōn a krōnu w Ščpaniskej. Wōn šo, hewal došč lħudy, wo pienjesy starasche a tajše wot pšchimišowarijom Bourbonow w Franzowskej došta. Na to šo do Ščpaniskeje poda a šebi tam wobbronjenych ludžl nahromadži. S tymi wōn šbžl a wojnu pšcheczimo republiky šapoczja a šebi wotmħšli, s mozu šwoje kralowske prawo dohycž. Pšches lėto hižom tam tajku wōjnu wjedze a wona hiščeje dženša traje. Ale to najžakōžniške je to, so šo tuta wōjna s naj-nješmilniškej šurowosčju wot jeho boła wjedze. Wōn a jeho wojazy šo laž najħōršči rubježnizy sadzerža, woni pala wšy a mēsta, wurubja a wupusčezja, a hbjzež republikanarja došahnu, dha jeho stōnzuja. Temu, mjenujzy tutemu knjesej Karlošej, jeho bratr Don Alfonso a teho žona Donna Blanca pomhataj. Wo pošlenschej šo powjeda, so je žonu, kotraj šwojeho muža njeje pšchėradžicž čžyška, nahu wušlez, na to je šycpom pomafacz a potom s pierjemi pošypacz

a naposledt ju savalicz daka. Pomnšli sibi kóždy, s kásej njesmílnosczu tam sakhadzeja! Republikanarjo so drje prózujá, tuteho njesichczela pschewinhez a sahnačz. Ale woni sámi hjes sjobu psches jene njesku.

Swojeho prjedawšeho prášidenta Castelara su wotšabdžili a na jeho město je so marschal Serrano stajil, tiž ma drje, kaž so sba, wultu hubu, so derjeryczecz mǒže, ale stutkowacz wjele nje mǐ. Wǒn je jeničzi kǒčz sam republikanšce wǒjsko nawjedowal a Karlístam město Bilboa, kotrej woni woblehnyču, wotdobyt, ale wot teho čyžo so sážo do Madrida podal, hdžez knjeistwo wjedze. Nětł ku swjetscha wschitke europiske knježestwa so ja tuteho marschala Serrano pscheczivo Karlístam wuprajili a Franzowsta sáma je to durbjaka jezničz. Psches to je

Don-Karlosej a jeho wǒjsku trochu ta pomoz wotrǐsnjena, kotruž jemu monaršitwoje w Franzowstej woposafachu, so pjenjesy a muniziju, kanony a tšelby psches wjesy a po morju sezelechu. Ale Wǒh wǐ, kał a hdy týtǒn kraj i mǐrej pschitǒdže. Šchoda, so je

tam lud tał hlubý, so so i tajtemu stajnemu sbežǎłowanju psches druhich naschczuwacz dawa.

Nětł pak čyžu waš do druhého kǒnca Europiske domjesčz, sapoczja knjes wuczeť dale ryczecz. Pohladajny i ranju,

hdžez hižom dawno so wari, hačz na posledt čyžpla poliwla nastanje. Na tharče wǒn pschikladowarjam a pschlucharjam turkowsti kraj posafá. Tu je, rjetnu wǒn, hdžz tež runie niz žana wǒjna, dha tola wulta njejednota.

Turkowsti sultan abo thěžor tu sčǒdte žiwjenje wjedze, ale wǒn je, kaž so praji, thery muž; to reła, po čzele je wǒn stromy dosčz, ale wǒn je nje mǒžny, nima žannych pjenjes a jeho žyke thěžerstwo so rospanhez hrosy. A njemu sčuscheja wschelale kraje, kotrychž wobydlerjo su abo muhamedanskeje wǐry,

Janet Lang

Milan.

kaž wǒn sam, abo kšchescžijanskeje wǐry a sčowjanskeje narodnosče, a čzi wschigny maja sážo sčwojich wǐsčebitych wšerchow, kotstž su jultanej nětal pǒddanti. Tuto pǒddanstwo w tym wobiteji, so čzile wšerchojo we wschichich politijstich naležnosczach a jednanjach i druhimi wšerchami ni-

czo sami sa so zapociecz nješnjedza, ale so we wschem
 turlowskeho sultana wo jeho dowolnoscz prasheczy dyr-
 bja. A sa to su tele jemu poddane kraje a tuczi
 wjerchojo nusowani, jemu wieste pjenjesy ljetnje sapla-
 czicz. Czi teho dla hijom wjele let na to dzekaja,
 so bychu tute swjastki rostorhnyke a so samostatnych
 sezinski. Tak je turlowskemu khezorej a sultanij naj-
 prjedy egyptowski kraj poddany. Egyptowska ma
 lutyh muhamedanarjow sa wobndlerjow, ale jich wjerch
 hijom dawno na to czala, hdy by mohł turlowskemu
 sultanej Woze mje prajicz a sam sa so knjeistwo
 wjeszcz. Tcho runja je Serbija tajki kruch kraja,
 kiz wot turlowskeho knjezestwa wotwisuje. Woby-
 dlerjo Serbije su Skowjenjo a kschesczijenjo grih. lko-
 latholsteje abo prawoslawneje wery. Czi su febi
 hijom wjele swobodny wudobhli, ale dzenstniski dzen
 tola na to mysla a kataja, tak bychu so a swoi kraj
 zyle wot turlowskeho khezora wotdzekli. W Serbiji
 netł mody wjerch Milan Obrenowicz knjeistwo wjedze.
 Won je drje halte nimale dwazeczi let stary, ale
 ma dobrych a mudrych mužow ja radzitelow, so so
 pod nim wobndlerjo derje maju. Wedomnoscze a
 wifowanje derje kczjetej, zelesnizy budza kraj skoro
 s wultrajom sjenociecz a so na tym dzela, so by so
 młodemu wjerchaj pokna njewotwisnoscz dobyka.
 Milan Obrenowicz je letka w Franzowskej a w Bel-
 gistej pobyt a cze so, kaz so powjeda, tez do Barlina
 a do Petrohroda podacz, so by s nemskim a s ruskim
 khezorom nekai jednak, kaz je to hijom we Winje
 pola awstriskeho khezora czinik. Pchetoz tuczi tjjo
 wjerchojo: nemski, ruski a awstriski khezor, so neto
 kaz so sda, tym malym kschesczianskim wjercham tur-
 lowskeho khezorstwa najbole pschithileni pokusuja.

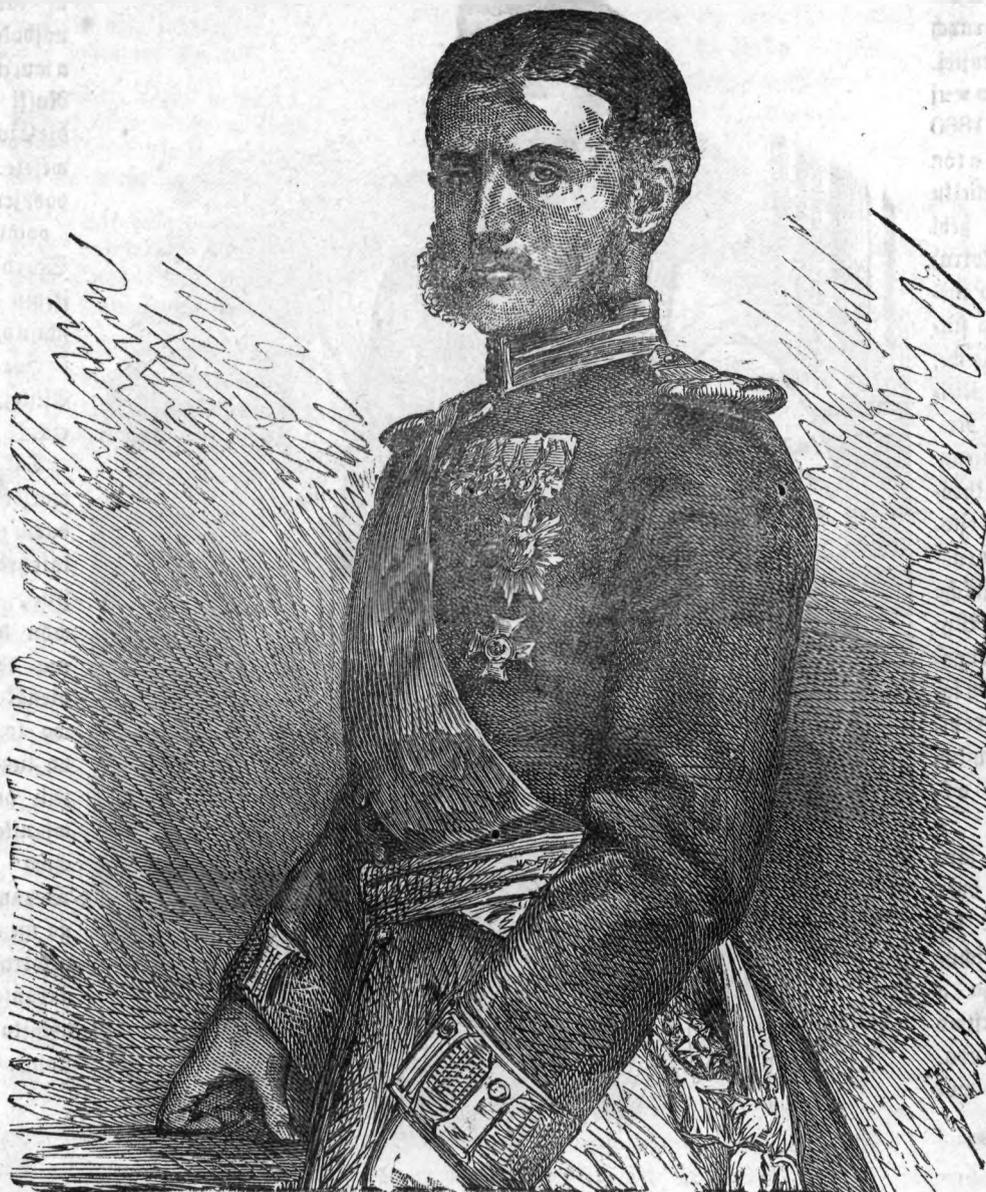
Tseczi tajki wjerch je rumunski. W Rumunstej,
 kotraj prjedy Moldawa a Walachija rekasche, bydli
 lud, kotrehoz rycz ma kaczanski abo romski saklad se
 slowjanskim a starodastkim pschimeschlom, a je to
 plodny kraj, ale jara sanjerodzenny, pchetoz lud je
 khetro leni a wjele dzekacz njecha a to teho dla, do-
 telz maja wofebni a wofozny knjeza wofcho pravo
 w rukomaj a dyrbi jim nizski lud na robotu khodzicz.
 Woni burow jara czisheca, kraj wuzhazaju a swoje
 pjenjesy lohtomyksnje pscheczinja. Rumunka steji tez
 pod wchschkim knjeistwom turlowskeho khezora, ale jeje
 wobndlerjo maja to pravo, febi swojeho wjercha
 wufwolicz, kotrej wufwoljenje ma pal sultan pschi-
 pofnac. Woni su w. l. 1866 swojeho wjercha s

mjenom Rusa s kraja wuhnali a na jeho mesto febi
 Nemza wufwolichu, mjenujzy prynza Korlu Hohenz-
 zellernskeho, kiz be tehdy nimale 27let stary a pruski
 dragunarski wyschl. Zana lohfa wcz to sa tuteho
 młodeho prynza njebe, wjerchomnstwo w Rumunstej
 na so wfacz a so se starosczeni wo sboze tuteho sa-
 njerodzeneho kraja wobczeczicz. Pchetoz wjerch Rusa
 be se swojimi dobrymi pscheczekemi krajne pjenjesy,
 hdyz žane mejesche, na njewuzitne waschnje pscheczinił
 a semjansktwu w kraju rostasowacz dal po tym, jako
 so jemu spodobasche, njerodžo wo sakony a ludowe
 pravo. Ale wjerch Korla sa na mescze, jako be swoje
 wufwoljenje shtonik, sam lutki, jenož wot jeneho jenicz-
 keho słužobnika pschewodzany, tam poba, a prjedy,
 hacz mójesche swto do teho ryczecz, knjezestwo na so
 wsa. Turlowski khezor jeho drje pschipsna, ale won
 dyrbjesche so s woprédla se wschelakimi sadzewkami a
 njepscheczekemi bedzicz. Tola pal won s wulkej khró-
 blosczu a mudroszczu so sadzerza, so bórny wjele pschi-
 wifowarjow namaka a ludowe dowercjenje febi doby.
 Najprjedy so sa wojerstwo, potom sa ratarstwo a
 pschekupstwo starasche. Zelesnizy buchu twarjene,
 schule sakozene, nowe wólby sa sejm wupisane. Hacz
 runje so jemu husto doscz drje wostudzi, tam tuto
 swoje knjezestwo wjeszcz a jemu njepscheczekjo hrozachu,
 jako bychu jeho s kraja wuhnacz chzyl, dha won tola
 na swojim mescze twjerdze wudzerza. W najnowichim
 cžasu su jemu awstriski, nemski a ruski khezor po-
 mozni w tym, so budze s nimi wifowanja dla do
 nekajkeho sjenoczenstwa stupicz moz. K temu turlowski
 sultan swoju dowolnoscz dacz njekasche, prajizy, so
 bychu so jeho najprjedy prasheczy dyrbjeli, a pschi
 predlu so sdasche, jako by tu nekajka pschetora bjes
 Turkami a tymi tjjomi wjerchami nastacz chzyla. Ale,
 kaz so powjeda, dha je turlowski khezor do wscheho
 swolik a ta hrosa, so tudy nekajka wojna wudyri,
 je hacz na dalishe wotstronjena. Wieste pal je, so so
 jow w Rumunstej, kaz tam w Serbiji neschto pschi-
 hotuje, schtoz pschi skladnosczzi naschu ledzblimoscz na
 so poczehnje.

Netł pal dyrbjju Wasz stonczenje hichesze na jeneho
 wjercha dopomnicz, kiz na skladny cžas czala, so by
 pschod Turkami wjetchu moz dostac, to je wjerch
 sklawnyh Czornohorzow, kotrymž w nemskich nowinach
 Montenegrinarjo rekaja. Wjeschitkimi Serbami,
 kotkiz w pokonskim dzele awstrisko-wuherskeho khezor-
 stwa a w Turlowskej abo pódla Turlowskeje bydla

a lotrymž tež Tržnoskownjenjo reklamy, žadyn lud nêtko ledžblivosčj tal na šo čahnył njeje, kaž lud Czornohórzow abo Montenegrinarjow. Šiščeje nje-dawno w nominach wo nich šo ryczišče, šo bė w

hač 80 kwadratnych mil a nima wjazh hač 200,000 wobhlerjow. Čzi šo wot stótplahowanja a ryh-kojenja žiwja. Wulle pola, hđžež bychu worač, šhčž a žnjecz móhli, w kraju njejšu, pschelupstwo a

Korla.

Podgorizh nêkajli ropot był, w kotrymž bu kraj pschelata. Czornohory leža pschi adriatiskim morju, wot kotrehož šu psches krah dalmatiskeho kraja wot-resnjene, kiž t awstriskemu kžžorstwu škuscha, a nje-suja hewal t turtowskim krajom. Kraj njeje wjetšči

wikowanje čževic škadnosčj nimaju. Tola pał lud jara spokojne a ponižne žiwjenje wjedže, bolečš sa šebje šameho wjele njetrijeba. Ale wón hđži Turkow a turtowske knještwo a wustejši šo, t brónju wob-šhadžecz, kaž najšpěšči wojał. Woni šo musžh wobaraja,

hdyž so s Turkami swadža a njeboja so ženje, na nich nadpad scjinicž. Sidh nawjedowat a wjerča je Nikita abo Nikitawšč se šwójbny Pétrowiczow, kotraž ma tam prawo, knjezerjow a wjerčow w Czornych Horach postajicž. Jato bu jeho wuj Danilo w l. 1860 stónjowany, a tón jenoz jenu jenicžku džowku po sebi sawostaji, kotraž pal na město njeboheho nana stupicž niemóžesche, dha bu tutón Nikita Pétrowicz Něžuhin, rodženn 1840, rjony, šhróblý a młodý człowiel, sa czornohórsteho wjerčha wumolany. Wnjgote škole wopntuž njese, so by taž pryzgojo europistich kralowistich šwójbow we wédomnosčach a šumistach jara wustojny byt, ale wón wé tał wjele, so wšchubžom došaha a ščož wojerstwo a brón nastupa, dha so wón wu-

šnamjenja a ničtó w jeho lubu pšes njeho njeje. Šewal je we wščem jara mudry. Wón s Ruskeje létnje, mi so jda, 1000 dukatow pienježnje pod-

pjery dostanje, a tute pienješ najbole na škole a wučerjow waži. Ruski tšezor budže Czornohórzow wěšče junu tež podpjeracž, hdyž s pomožu druhich Šserbow turlowštemu tšezorej na škiju pónđu a jeho s Europiseje do Ašijese wučisčja.

Tal nimale l. wučer rježešče r buchu na to wšchelatepraščen; astajene, na kotrež wón wotmolwjena da. Pišedženal pal je so wo to starał, so by tudy wobraš teju dweju šłowjanskesu wjerčow pišistajil. Dopomnny so na njenu, hdyž sa nělotny čas w naranichim kraju nělajta hata nastanje.

Nikita.

9.

Gubanczko 3.

Za hym tak wonka schędzima
Sserjedz w selenej tej holi,
A moja bęka loschliczka
Eso jasnı we tym dolı.

Mje cęsejzi róbna hospoſa,
Wschal moje wtoſy w tšęzi
Wschó bšoto rjenje wurjedza,
Rıž na puczju jej leži.

Mı bęnat jara dobrı je,
Hdnyž w mřodnych lętach steju,
Hdnyž staršča hym, mje lubuje
Rnješ wojnat, šo jom' pščeju.

Esym džęczjom šwěrna pęstonczka
Dacž runje tež mje hıdza,
Za nječęerpju jıch njełmanštwa,
Eso boja, hdnyž mje wıdza.

10.

Eta huba dobre mjeno sežerje.

Pętertez lucharka a Pawlitez štwınısta holza šo na mjašownym torhošęczju jenu šobotu setkašętej. Mę-
ješętej šwoje łorbıli w ružy a lupıšętej to a wono. Pomhaj Dóh, Šana, praji Pętertez lucharka, kał šo tebi dže? Esym šęhšęaka, šo šu lıchęzıjna pola waš byte; kał šo twojej Injeni dže? Na! Pawlitez štwın-
ısta holza wotmolwi, moja Injeni je strowa, ale jejne męode džęčo je sašo wumrjeło, wone bu jenož tydžen stare. Tak, rjeknu Šana, šęto dha bę, hólz abo holza? Šolza, wotmolwi Šejna. Haj! praji na to Šana špęchnje, to ja derje węrju, pola teje žana holza dlęhe hacž tydžen njeuwdžerzi.

11.

Musa nusu lehnje.

W holi šu hıšęče Eserbjo, tošıž žane šłowo nęmıstı njeodža. Tam jedyn wječor Pašorez nan a macž sa cęoptymı tšachłemı šędžitaj a dobru radu štkadujetaj. To je tola nętl wulke nješbože, nano, praji Maršča, tu je našęa Šejna s Darlına nam pišęaka, šo jejny muž je wumrjeł, a šo chce wona je šwojim poklętnym šęntom sašo ł nam cžahnyč. Haj! wotmolwi wón, bjes tym šo šo tołstı kur s jęho trublı walešęe, to je wo prawdže wulke nješbože,

macž; hlaj! ja to ženje nješšym pšęıdacz šęył, šo by šębi našęe Šejna tuteho Nęmza braka; dha my nętl tajšęe maleho Nęmza do domu krydnjeny, a ty s nim žaneho šłowęčka rņęčęz njeodžęšę, a našęa Šejna šo s nim tež njebudže rņęčęz móz; pšęetož sa tón lušęı cžęš, šo je šo woženıka, wona tešto nęm-
šęeho njeje nawuknyč móbęka!

12.

Dobra rada blašnej nimo pada.

Šo męhnt tołstı a tučny budže, to šo poręđlo nještanje. Jęho warba to šobu pšęınješe, a najhu-
bjenıška muša to ženje njeje, łotraž do jęho męška panje. Dotełž pał męhnt w nožy wjele stawacz a s wodu a pšęı wodže wjele cžıntęž ma, dha to šo tež nıž jara poręđlo nještanje, šo wodoı wıcz ma.

Delny męhnt w Pašnotęzach dırbješęe pał wo-
šębje dobrı męhnt bycz, pšęetož męhnt Šawla bę tołstı kulojty mužıł, a šętoı by jęho na wahu po-
łojıł, tón by šhonıł, šo tšı žentnarje waži. Wıcz pał šo jęho tołstosčęe a tučnosčęe njeboješęe, ale nad-
padže jęho s žęłej mozu. Tšı njeđzele wón hıjom we tožu ležęšęe, a w jęho stawach a łosčęach tuta šta wıcz kałęšęe, šo wón hušo šęłnıšęo reješęe, dıžlı jęho wulki wól w hřóđı. Wón ł selowej žonje póbęka, wón šo žohnowacz da; nıczjo njepomhašęe, ta šta wıcz njechęšęe twočnyč.

Kał wjele žel tež mišętrej męhntej to bęšęe, šo lękarjej sa jęho pučž s męšta tu na wješ 2 tolerjej dacž dırbješęe, dha bęchu tola jęho bolosčęe tał wulke, šo wobjanıny, tele pjenješy na šo wažıcz. Tón lę-
kał wšęelajše lękarštwo wulęsa, a jako pał nıczjo pomhačž njechęšęe, dha wón jedyn džen? mišętrıž męhntowej praji, šnadž by to pomhało a polóženje pšęıhotowako, hdny bęchmy teho tšoreho kurıli. Na-
štróženıa mišętrka męhntowa pšęı tajtıch šłowach na lękarja pohladny. To njebę kurjenja dla; pišęetož na kurjenje wona wjele dđeržęšęe a męješęe pšęęzo wulku starosčę wo šęınli a tučno, łotrež kurjenja dla do wóhnja póšęęšęe. Ale nęšęto druhe jej na wu-
trobu padže a ju se starosčęju napjelni, pšęetož na šwojeho tołstęho muža pokęsajo wona rjeknu: haj wšęal kņes dočętırje, to by jara derje było, kaš dha pał teho tšarlu do wuhnja pšęınješęemı?

Serbiska niewieſta w Hornjej Łużicy.

Łubny widzieli
Serbsku niewie-
ſtu, kaſ je hiſtoryje
woſebje w tej ſtro-
nje bjes Wubnyſki-
nom a Kamjenzom
widzieli, hdzeſ ka-
tholſkij Serbja
byla, a kaſ bje
wona hiſtoryje
pſchod njeotrny
czajom haſ do
kaſowſkeje a lu-
czanſkeje woſady
dele ſwobekana a
wupryſhana. Na
hlowje ma borta
ſ czorneho ſomo-
ta, kotraſ je hor-
ka ſe ſkotymi hwje-
dami abo tola ſ
wobrubom rja-
nym wobdata. Na
borty wjeſiſku je
wenz pſchicziſkij.
Woloko ſhije nie-
ſe wjele parlow
a paczerſow, kaſ
teſ toſiſkto wulkiſh
pienjeſow, ſ wjet-
ſcha ſlebornyſh,
druhdy paſ teſ
ſkoczanyſh.

ſdnyſ je braſkwa
(pobratr, družba)

kwajnyſh hoſczi na kwaj (na ſwatbu) wuproſhy, dha
won ſ nawoſenju a ſ tny, kiſ ſu ſe ſtrony nawo-
ſenje proſcheni, pſchod wobhdenje niewieſty pſchi-
jedje a tam ſa nawoſenju hiſtoryje raſ niewieſtu wu-

wuproſhy, po czimſ
ſo ſlubjenaj a kwaj-
ſarſo ſ wewoma-
nju pobataj. Naj-
woſebniſki hoſczo
ſtej najpriodny
ſkónny niewie-
ſty a nawoſenje,
kiſ, moſe rjeſ,
wobeju maczeri ſa-
ſtupujetej, dale ſtaj
dwaj ſwataj abo
towarſkaj, ko-
traſ niewieſtu
ſtajnje pſchewodju-
jetaj, jeli ſkónka
ſa nej njehlada.
Wonaj ſtaj jeje
ſwernaj ſluſob-
niſaj a mataj teſ
ſ nej rjewacz,
jeli ſo jej to ſe-
czy. Swat ma
niewieſta teſ dwje
družny abo to-
warſkny, kiſ
ſo bliſto njeje
ſadzerſujetej a w
katholſkej ſtronje,
hdzeſ ſo woſebje
wulke kwaj ma-
ja, wſyſe teho
druhdy hiſtoryje
wjazy haſ pjez-
džeſat družlow na
ſmny na tajkiſh
ſto. Nawoſenja
ma teſ ſwojeju ſwatom a ſwojej
družny, tola to

tajki ſwjedzen pſchindze, haſ, my
kwajſach byli, hdzeſ bje jich nimale
ma teſ ſwojeju ſwatom a ſwojej
wewoſchach woſadach jenajto njeje.

Dzeń wërowanja je wëscje sa czaß žiwjenja naj-
rjenšči dzeń njewjesty, hdyž móže t nowoženi prajicj:

Mój luby wustwoleny,
Ezi štuscha moja wutroba,
Ty, ty by so mnu šjenocženť,
Wëcznje swojej smoj —

a jej wón na to wotmolwi:

Haj, mite sbože,
Ty chzesť mi šwërne wostacj
Ja dyrbju dostacj
Ju nětko sawëcže.

a potom wobaj swoje czucje w tajščiłe słowach
wuprajitaj:

Kajte sbože, swjehelenje,
Ze tych dušchow šjenocženje
Kajta raboscj, wusboženje,
Hdyž so dušče namtaja.

So pať so tajle druhdy tať lohło njenamala, to
widžimy se šlëdowazeho spëwa, kotryž jedyn nawože-
nja spëwasche. Wón rëla:

Štacit lecji daloko,
Štënczto šwëczji ščëroko:
Daloko hym šjëbžowat,
Ščëroki kraj pšhecžahat,
Hacj ju namtach, wuhladač
W lubych šerbštych Pužizach.

Šafne wócžka, jašne pruhi
W šerbštim kraju šwëlla šo,
Njenšče hwëžki pytaj druhi
Po wščëch krajach daloko;
Š pözczimoscju, š lubošnosczju
Luba šerbšta holicžka
Mite šwëczji pčomjenja.

Mčëdne licžka, rözë štrome
W šerbštim kraju šalcžëja,
Šich brysčëj lözde pacholowe
Wobleczo tež rosžabnja;
We štrowosczi, wutrobnosczi
Pilna šerbšta holicžka
Šmëwa šo tať šradomna.

Wješne towarščki jimaj na kwagnym wječžoru
pod wolnami spëwaja:

Wot špoczatka Wožoh' šwëta,
Ščtož tu ptowa we žotmi,
Ščtož tu šhodji, bëha, lëta
Lubojo šo wješeli;
Do wutrobom šaščžëpjena
Towarščnosczj a raboscj je,
A jej' šotra wušwječjena,
Luboscj — w šwëcže kraluje.

Duž tež ryba, muščka, wacžka
Š runjecjom šo jenocji,
W hačžlach, trawje — widžišč pčacžla
Šmaricj šwobj dom mandželsti;
Luboscj šo štyč kwëtkow šmëje
Na brjözku a w šahrodži,
Jena druhej t wješlu kčžëje
A ji hčojcztu pščitihili.

Šacžka hačžku wobpšchimuje,
Liscže kšči liscžicžto,
A semi luboscj pohladuje
Haj, pšches hwëšdow šwëllëščto;
A duž, cžëšnaj šjenocženaj
Luboscj njëč tež wamaž kčžë,
A pšches luboscj wusboženaj
Mëštaj dny najšwječjišče.

Jedyn kwagat pať, kž je š lubej mandželšlej šbo-
žomnje živy, pšched hoscžemi takle šaspëwa:

Nëhdy wocžto šwëtte mëžach
Ša wšče rjane holicžki,
Š nimi harowach, šo šmëžach,
Hacj mje luboscj pščëštwtori;
Nëtko cžiči š radoscju
Na tu jenu škladuju.

Šnjes a šemjan šo mi šdäšče
Nješenjene pacholo,
Wyšlicžla tať šejhrawasche,
Šlëtowasche wyščoko;
Nëtko pjerščžen jašny mi
Wščitku krašnosczj pščëštoczi.

Dom a dwör a wščo mi wšmicje,
Jeno šo ju wobšhowam,
Ludžo, to wy njewëricže,
Ale šwëty ša nju dam;
Šako jandžel lubuje
Moja škota šënta mje.

Ale lözda ženťwa šo njeradži, taž nam to druhi
kwagat š tymle šłowami dopokäšuje:

Wjerjebina rjenje kčžëjo
Šörke njëše pčoby,
Šolicžo šo pëtnje šmëjo
Pod njej šteji špoby.
Wjerjebina wëščžëšče,
Šolicžo budže hinasche:
Aw jaw jaw!

Nëtko hdyž mi w cžëpzu šhodji
Moja šwërowana,
Šëdom wjazy wo mnje rožji;
Š šancžicžki bu šana,
Š šany šörke šanistlo
Wjerjebinom pčomštwio:
Aw jaw jaw!

Prjedy bęch jej wschitón skoty,
Nětk bym hrosny, stary,
Łazach ja nej pšče wschě pšoty,
Nětk mi pščeje mary;
Prjed' bę smjeczo brysčacjate,
Nětk je drjechmo mafane:

Aw jam jam!

Schtož mje wosyba, ja smudži,
Płalam, dha šo směje,
Schtož mje swiešli, to ju srudži:
Tak mje helšy drěje.
Ach wy ludžo najlubschi,
Kał ta žėntwa pšchemėni:
Aw jam jam!

A rjana družka, na swoju lubu pšeczelnižu
spominajo, kotrejž je šwėrnny luby wumrjet, se želno-
šcziwym htošom takle sanješe:

S horzej bylsu rjana Šanka
Lubeho row krjepjesche,
Jarowasche swojoh' Šanka,
Nóže na row šadjesche,
A wopomnjenju dopomnjenju
Naliki a litijs.

Pofne róže ł dopomnjenju,
Kaž bę rjany njebohi,
A lubofnemu wopomnjenju
Mėdre njełapomniczi,
A te kwėtki šu te šwėdki
Seje šwėrnoh' wusnacza.

Prjedy dyrbja ł hrubej mozu
Wutrobu mi wutorbnyč,ž,
Wocžko mi se smjertnej nozu
Prjedy dyrbi wuhafnyč,ž,
Hacž te czucza, šbžne hnučza
A tu lubosčž sabudu.

Ekhowacž, sarhčž do wutroby
Chžu te horze lubosčza,
Žana mőz a žana skoby
Wutupicž je njedyrbja;
D mőj luby, naju šluby
Do wėcznosčze wostanu.

A hbyž je šo kwas w domje niewješty minyt a ma
šo wona do domu šwojeho mandželsteho pščešndlicž,
dha šnadž družki a wješne towariscki saspėwaja:

Pań šwojemu naney nětk wokoło schije,
Šawdaj ty maczeri dobru nőzlu,
Šawdaj ju bratram a šotšicžkam wschėm.
Ššo ł nim rjenje rošžohnuj
A wutrobnje šo podžakuj.

Praj w Wože mje tež wschitkim tu,
Kiž něhdy ł lohkej nőzlu
We pėštu ł tobu hrjachu
A na selenym brjőžtu;
Ty šotram, bratram, šarschimaj
Wschėm w Wože mje ty šrosčtna praj.

Wschal ł dwora šwőj czž š kastoječka
A ptacžil czėbnje ł haja,
Dom dalšchi šebi wuswola
A drubdže saspėwaja;
Wschal rjane dny czi sabrysčca
We wėnzu waju mandželstwa.

Se šulsowathmaj wocžomaj šo se šarschimaj, se
šotrami a bratrami, ł wješnymi towarisckami a
šnatymi rošžohnowawšchi, šo młoda mandželsta ł
kwasarjemi na pucž poda, šebi lohko dosčž pomyšto:

Mőj přeni pucžil trawicžka
Njech tudy perosčž budže,
A wutroba pał sponina
Na lubych, kiž šu drubdže;
Te šłobke czužy wuzite
Wi wostawaja šradomne.

A wuhładawšchi dom, w lotrhnyž budže se šwojim
lubym mandželitim bydlicž, wona „se šrudnosčžu, tola
pał tež ł wu šelosčžu“ do njeho štupi, witana wot
šwojeho muža šwőjby a pšeczelstwa. A dołho nje-
traje a wona šo jako hospoša sa džėło pšchimnje.

Mudry rekrut.

Kał šary seže? praji wysch ł rekrutej. Šenadwa-
žyczi łt, a hdy budžich łto šhorh nješobyt, bych byl
dwėadwazyčzi.

